

Koninklijke Landmacht

Tenuen voor militairen

Voorschrift 2-1593

6e druk

Vastgesteld door BLS

bij brief nr. KAB/2003/20.978/dd 27 augustus 2003

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1 ALGEMEEN

1. Algemeen	1 - 1
2. Toepassing	1 - 1
3. Gerelateerde documenten	1 - 1
4. Verantwoordelijkheden en bevoegdheden	1 - 2

Hoofdstuk 2 GEVECHTSTENUE

1. Algemeen	2 - 1
2. Samenstelling	2 - 1
3. Toevoegingen	2 - 1
4. Variaties	2 - 1
5. Draagwijze	2 - 3

Hoofdstuk 3 DAGELIJKS TENUE

1. Algemeen	3 - 1
2. Samenstelling	3 - 1
3. Toevoegingen	3 - 1
4. Variaties	3 - 2
5. Draagwijze	3 - 5

Hoofdstuk 4 GELEGENHEIDSTENUE

1. Algemeen	4 - 1
2. Samenstelling	4 - 1
3. Toevoegingen	4 - 2
4. Draagwijze	4 - 5

Hoofdstuk 5 AVONDTENUE

1. Algemeen	5 - 1
2. Samenstelling	5 - 1
3. Toevoegingen	5 - 1
4. Draagwijze	5 - 5

Hoofdstuk 6 TROPENTENUE

1. Algemeen	6 - 1
2. Samenstelling DTT	6 - 1
3. Samenstelling KTT	6 - 1
4. Samenstelling ATT	6 - 2
5. Draagwijze	6 - 3

Hoofdstuk 7 TENUE VAANDELWACHTEN / STANDAARDWACHTEN

1. Algemeen	7 - 1
2. Vaandelwachten	7 - 1
3. Standaardwachten	7 - 4

Hoofdstuk 8 SPECIALE TENUEN

1. Algemeen	8 - 1
2. Adjudanten van H.M. de Koningin	8 - 1
3. Toevoegingen	8 - 2
4. Concerttenue	8 - 3
5. Draagwijze	8 - 5

Hoofdstuk 9 ONDERSCHIEDINGSTEKENS, EMBLEMEN EN DECORATIES

1. Algemeen	9 - 1
2. Draagwijze onderscheidingstekens en emblemen per kledingstuk	9 - 1
3. Rangonderscheidingstekens	9 - 3
4. Overige onderscheidingstekens	9 - 7
5. Baret- en kraagemblemen	9 - 17
6. Mouwemblemen	9 - 23
7. Petemblemen	9 - 29
8. Brevetemblemen	9 - 29
9. Vaardigheidsemblemen	9 - 33
10. Onderdeelsemblemen	9 - 43
11. Herinneringsemblemen	9 - 43
12. Decoraties	9 - 45
13. Buitenlandse onderscheidingstekens en emblemen	9 - 49

Hoofdstuk 10 HOOFDDEKSELS

1. Algemeen	10 - 1
2. Onderverdeling	10 - 1
3. Baret Verenigde Naties	10 - 2
4. Baret overige instanties en organisaties	10 - 2

**Hoofdstuk 11 OVERIGE KLEDING, TOEVOEGINGEN,
VERGUNNINGEN EN VERBODEN**

1. Algemeen	11 - 1
2. Overige kleding	11 - 1
3. Toevoegingen	11 - 1
4. Vergunningen	11 - 1
5. Verboden	11 - 1

Bijlage I VOORGESCHREVEN TENUEN BIJ GELEGENHEDEN EN DIENSTEN**Bijlage II INTERSERVICESTAAT TENUEN****Bijlage III FOUTMELDINGSFORMULIER**

HOOFDSTUK 1

ALGEMEEN

1. ALGEMEEN

- a. Dit voorschrift beschrijft de tenuen die aan de militairen van de KL worden verstrekt, de militaire kledingstukken die door de landmachtmilitairen zelfstandig kunnen worden aangeschaft én de draagwijze van onderscheidingstekens, emblemen en decoraties. De draagwijze van onderscheidingstekens, emblemen en decoraties is voor mannelijke en vrouwelijke militairen gelijk.
- b. Het uniform wordt op een correcte en verzorgde wijze gedragen. Het moet een goede pasvorm hebben, géén slijtage vertonen, schoon zijn zonder vlekken en, goed in model geperst zijn met vouwen in de broek. De schoenen moeten goed gepoetst zijn. De kleding wordt gesloten gedragen. De militair is persoonlijk verantwoordelijk voor het correcte uiterlijk voorkomen.
- c. Toevoegingen of wijzigingen aan het uniform, anders dan in dit voorschrift benoemd, zijn niet toegestaan.
- d. Naamplaatjes en naamlinten worden verplicht gedragen door alle militairen. Alleen de onderdeelcommandant is bevoegd voor bepaalde diensten of plaatsen af te wijken van deze verplichting, ter bescherming van de privacy van de militair of om redenen van bedrijfsveiligheid.
- e. Het dragen van zgn. "look-alikes" is niet toegestaan.
- f. Waar in dit voorschrift wordt verwezen naar de militair als "hij" dient waar van toepassing "hij" of "zij" te worden gelezen.
- g. De voorgeschreven tenuen bij gelegenheden en diensten zijn beschreven in bijlage I.
- h. De voorgeschreven tenuen bij krijgsmachtdeeloverschrijdende activiteiten zijn beschreven in bijlage II (Interservicestaat tenuen).

2. TOEPASSING

Het voorschrift is onverkort van toepassing op:

- a. Militairen in actieve dienst bij de KL.
- b. Leden van het Korps Nationale Reserve en actieve reservisten.
- c. Geestelijke verzorgers.
- d. Gewezen militairen van de KL, die na hun eervol ontslag uit de militaire dienst gerechtigd zijn het uniform te dragen, wanneer zij uniformkleding van de KL dragen (zie ook de regelingen terzake opgenomen in de MP 31-100 Rechtspositie Militairen).

3. GERELATEERDE DOCUMENTEN

- a. Voor de beschrijving naar soort en hoeveelheid van de artikelen die tot de persoonsgebonden uitrusting (PGU) van de individuele militair behoren, wordt verwezen naar het voorschrift Persoonlijke Standaarduitrustingen voor Militairen van de KL en KMar, VS 10-201, de Regeling Uitrusting Militairen land- en luchtmacht (RUM) en het geautomatiseerde Order Management System (OMS).

- b. Regelingen met betrekking tot vergoedingen, aanspraken, vervanging, etc. zijn opgenomen in de Regeling Uitrusting Militairen land- en luchtmacht (RUM), MP 31-110.
- c. De bepalingen in het voorschrift KL-Orders en Mededelingen, VS 2-1100, worden na vaststelling van dit voorschrift zonodig aangepast of komen te vervallen.
- d. De beschrijvingen van de ceremoniële tenuen van de KL zijn opgenomen in het voorschrift Ceremoniële tenuen, VS 2-1593/1.

4. VERANTWOORDELIJKHEDEN EN BEVOEGDHEDEN

- a. De bevoegdheden met betrekking tot het voorschrijven en de keuze van tenuen en overige, niet in dit voorschrift geregelde zaken de uniformering betreffende, zijn voorbehouden aan de Traditiecommissie Koninklijke Landmacht (TCKL).
- b. De Landmachtstaf is beleidsverantwoordelijk voor de uitgifte van dit voorschrift. De sectie Algemene Personeelszorg van de afdeling Personeelszorgcoördinatie van de Directie Personeel en Organisatie is belast met het actueel houden ervan.

HOOFDSTUK 2

GEVECHTSTENUE

1. ALGEMEEN

Kledingstukken behorend tot het Gevechtstenu (GVT) mogen niet worden gecombineerd met kledingstukken behorend tot het DT, GLT of AT, tenzij de combinatie in dit voorschrift nadrukkelijk wordt aangegeven. De operationele commandant kan bij oefeningen of operationele inzet afwijkingen van de vastgestelde samenstelling toestaan, als de weersomstandigheden of bepaalde werkzaamheden dat vereisen.

2. SAMENSTELLING

Het GVT is als volgt samengesteld:

- a. baret of kwartiermuts;
- b. basisjas M93;
- c. basisbroek M93;
- d. webbing broekriem;
- e. zandkleurige sokken;
- f. zwarte laarzen M90.

3. TOEVOEGINGEN

Onderstaande kledingstukken kunnen aan het GVT worden toegevoegd:

- a. zandkleurige sjaal GVT;
- b. halsdoek M93, dan wel onderdeelssjaal;
- c. overhemd, woodland, lange mouw (eventueel zonder de basisjas);
- d. overhemd, woodland, korte mouw, zomer;
- e. broek, basis, woodland, zomer;
- f. parka, woodland, met semi-permeabele voering M93;
- g. parka, woodland, natweer bilaminaat;
- h. voering, parka, woodland, natweer bilaminaat;
- i. bontvoering M93 met of zonder semi-permeabele voering;
- j. capuchon, parka, woodland;
- k. broek, woodland, natweer;
- l. groen gevoerde broek M93 in combinatie met de parka woodland;
- m. overwanten, woodland;
- n. zwarte lederen handschoenen;
- o. hemd, groen, rolkraag met rits;
- p. zomer- of winterpet M93;
- q. sokken, groen, koud weer;
- r. hemd, T-shirt, woodland.

4. VARIATIES

- a. Het overhemd, woodland, korte mouw, zomer, mag uitsluitend in de vredessituatie tijdens de kazernediensten worden gedragen.
- b. Het T-shirt, woodland, mag, na toestemming van de commandant, uitsluitend op de werklocatie worden gedragen.
- c. Bij extreme hitte mogen de broekspijpen over de zwarte laarzen M90 worden gedragen.
- d. Voor dejjjcoraties, onderscheidingstekens en emblemen: zie hoofdstuk 9.

5. DRAAGWIJZE

Gevechtstenue (GVT) met basisjas

Gevechtstenue (GVT) met basisjas en opgerolde mouwen

Gevechtstenue (GVT) met overhemd

Gevechtstenu (GVT) met parka

Gevechtstenu (GVT) met parka bilaminaat

Gevechtstenue (GVT) met t-shirt, (ROT op broekriem)

HOOFDSTUK 3

DAGELIJKS TENUE

1. ALGEMEEN

Kledingstukken behorend tot het Dagelijks Tenue (DT) mogen niet worden gecombineerd met kledingstukken behorend tot het GVT, GLT of AT, tenzij de combinatie in dit voorschrift nadrukkelijk wordt aangegeven. De jas DT wordt altijd gesloten gedragen.

2. SAMENSTELLING

Het DT is als volgt samengesteld:

a. Voor *mannelijke militairen*:

- (1) baret of kwartiermuts;
- (2) jas DT;
- (3) overhemd, lange mouw, groen, DT;
- (4) overhemd, korte mouw, groen, DT;
- (5) stropdas, groen, DT (voor het Regiment Van Heutsz: zwarte stropdas);
- (6) broek DT;
- (7) broekriem, zwart leder met geelmetalen gesp, DT;
- (8) sokken, zwart, DT;
- (9) schoenen, zwart, DT.

b. Voor *vrouwelijke militairen*:

- (1) baret of kwartiermuts;
- (2) jas DT;
- (3) overhemd, lange mouw, groen, DT;
- (4) overhemd, korte mouw, groen, DT;
- (5) stropdas, groen, DT (voor het Regiment Van Heutsz: zwarte stropdas);
- (6) rok DT (roklengte: tot op het midden van de knie);
- (7) broek DT;
- (8) broekrok DT;
- (9) nylonkousen / panty's, huidkleurig;
- (10) sokken, zwart, DT;
- (11) schoenen, pumpmodel, zwart, DT;
- (12) schoenen, model moccasins, zwart, DT.

3. TOEVOEGINGEN

Onderstaande artikelen kunnen aan het DT worden toegevoegd:

- a. trui met V-hals, groen;
- b. handschoenen, zwart leder, in combinatie met de jas DT man / vrouw;
- c. schoudertas, zwart (A4-model), voor vrouwelijke militairen;
- d. regenjas, stratotex M-90 (of M-91, vrouw);
- e. sjaal, wol, groen;
- f. parka;
- g. jack, blousonmodel;
- h. pistoolholster: pistoolbewapenden dragen het wapen in de pistoolholster aan de linkerzijde, de schouderriem pistoolholster over de rechterschouder;
- i. sabel, sabeltas en eventueel zwarte giberne met patroontas t.b.v. de commandant van een ere-compagnie / -eskadron / -batterij / -wacht;

- j. sabel, sabeltas en zwarte giberne t.b.v. het Cavalerie Ere-escorte bij bijzondere ceremoniële diensten;
- k. klewang: bij het Regiment Van Heutsz kan de regimentscommandant, zijn dienstdoende adjudant, de vaandelwacht en de onderofficier van compagniesdienst een klewang dragen;
- l. ringkraag t.b.v. de OKP (voor officieren en onderofficieren behorende tot het Wapen der Cavalerie en het Wapen der Artillerie de zwartlederen giberne);
- m. rijbroek en zwartlederen rijlaarzen t.b.v. beredenen.

4. VARIATIES

a. Zomertenu

Ten aanzien van het dragen van het zomertenu gelden de volgende regels:

(1) *Overhemd lange mouw*

het overhemd, lange mouw, wordt gedragen **met** das en de mouwen niet opgerold; op het overhemd worden de rangonderscheidingstekens en het naamplaatje gedragen;

(2) *Overhemd korte mouw*

het overhemd, korte mouw, wordt gedragen **zonder** das en met de kraag open (bovenste knoopje los). Op het overhemd worden de rangonderscheidingstekens en het naamplaatje gedragen. Op het overhemd **mogen** batons en een onderdeelseembleem (model borstzakhangar) worden gedragen.

Het is toegestaan onder het overhemd een wit T-shirt te dragen;

(3) het dragen van kousen c.q. panty's door vrouwelijke militairen is bij het zomertenu met rok of broekrok facultatief.

b. DT (zonder jas) met trui

Ten aanzien van het dragen van het DT (zonder jas) met de trui gelden de volgende regels:

(1) de trui wordt over de broek c.q. de (broek)rok gedragen;

(2) op het overhemd wordt verplicht de das gedragen;

(3) op de trui worden uitsluitend de rangonderscheidingstekens en het naamplaatje gedragen.

c. Overige variaties:

(1) bij diensten in troepenverband kan het DT worden gecombineerd met zwarte gevechtslaarzen en eventueel de onderdeelsejaal;

(2) bij diensten in troepenverband dragen de vrouwelijke militairen verplicht de broek DT;

(3) vrouwelijke militairen mogen in plaats van de rok DT, de broekrok DT of de broek DT dragen;

(4) vrouwelijke militairen dragen de zwarte schoenen (pumpmodel) bij de rok DT en de broekrok DT. De zwarte schoenen (model moccasins) worden uitsluitend gedragen bij de broek DT;

(5) bij de regenjas mag naar keuze de groene sjaal worden gedragen. De sjaal wordt zodanig gedragen dat deze aan de achterzijde en opzij niet buiten de kraag van de jas uitkomt;

(6) handschoenen worden gedragen indien dit is bepaald; in overige gevallen naar keuze;

(7) vrouwelijke militairen dragen de schoudertas over de linkerschouder;

(8) overkleding zoals de regenjas en parka wordt altijd gesloten gedragen;

(9) voor decoraties, onderscheidingstekens en emblemen: zie hoofdstuk 9;

(10) de breedte van de zwarte bies in de broek is voor:

(a) opperofficieren: breedte 20 mm / 3 mm / 20 mm

(b) overigen: breedte 10 mm

5. DRAAGWIJZE

Dagelijks Tenue (DT) met jas en broek / rok

Dagelijks Tenue (DT) met broekrok

Dagelijks Tenue (DT) zonder jas met overhemd lange mouw

Dagelijks Tenue (DT) zonder jas met overhemd korte mouw

Dagelijks Tenue (DT) zonder jas met trui

Dagelijks Tenue (DT) met regenjas en sjaal

Dagelijks Tenue (DT) met parka

HOOFDSTUK 4

GELEGENHEIDSTENUE

1. ALGEMEEN

Kledingstukken behorend tot het Gelegenheidstenu (GLT) mogen niet worden gecombineerd met kledingstukken behorend tot het GVT, DT of AT, tenzij de combinatie in dit voorschrift nadrukkelijk wordt aangegeven.

2. SAMENSTELLING

Het GLT is als volgt samengesteld:

a. Voor mannelijke officieren en onderofficieren:

- (1) pet GLT of baret Geklede Tenue voor militairen van het Korps Commandotroepen;
- (2) jas DT;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, GLT;
- (4) stropdas, zwart, GLT;
- (5) broek DT;
- (6) broekriem, zwart leder met geelmetalen gesp, DT;
- (7) sokken, zwart DT;
- (8) schoenen, zwart, DT of zwarte bottines¹⁾;
- (9) handschoenen, wit, GLT.

b. Voor vrouwelijke officieren en onderofficieren:

- (1) hoed GLT;
- (2) jas DT;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, GLT;
- (4) strikje, zwart, GLT;
- (5) rok DT;
- (6) nylonkousen / panty's, huidkleurig;
- (7) schoenen, pumpmodel, zwart, DT;
- (8) handschoenen, wit, GLT;
- (9) handtas, zwart, GLT.

c. Voor mannelijke korporaals en soldaten:

- (1) baret of kwartiermuts;
- (2) jas DT;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, GLT;
- (4) stropdas, zwart, GLT;
- (5) broek DT;
- (6) broekriem, zwart leder met geelmetalen gesp, DT;
- (7) sokken, zwart, DT;
- (8) schoenen, zwart, DT;
- (9) handschoenen, wit, GLT.

d. Voor vrouwelijke korporaals en soldaten:

- (1) baret of kwartiermuts;
- (2) jas DT;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, GLT;
- (4) strikje, zwart, GLT;

---

¹⁾ Voor officieren en stafadjudanten (RVE-niveau en of Raka) behorende tot het Wapen der Cavalerie, het Korps Veldartillerie en het Korps Rijdende Artillerie zijn zwarte bottines met hakbalsporen voorgeschreven.

- (5) rok DT;
- (6) nylonkousen / panty's, huidkleurig;
- (7) schoenen, pumpmodel, zwart, DT;
- (8) handschoenen, wit, GLT;
- (9) handtas, zwart, GLT.

3. TOEVOEGINGEN

De onderstaande toevoegingen zijn toegestaan:

- a. *Hakbalsporen*:
  - (1) officieren en adjudanten-onderofficier behorende tot het Wapen der Cavalerie en het Wapen der Artillerie dragen zilverkleurige hakbalsporen;
  - (2) bereden officieren in de functie van adjudant van H.M. de Koningin dragen goudkleurige hakbalsporen.

- b. *Giberne*
Officieren alsmede adjudanten-onderofficier van het Wapen der Cavalerie en het Wapen der Artillerie zijn gerechtigd tot het dragen van de zwarte giberne.

- c. *Sabel, sabelkoppel en sabeltas*:
  - (1) de sabel – met sabeldragon en sabelkoppel – wordt gedragen vanaf de rang van adjudant-onderofficier bij gelegenheden en diensten als omschreven in bijlage I en II;
  - (2) bij de sabel wordt de sabeltas gedragen door degenen die behoren tot het Wapen der Cavalerie en het Wapen der Artillerie;
  - (3) het dragen van een wapen- of regimentssabel is toegestaan;
  - (4) indien de sabel bij een bepaalde gelegenheid wordt gedragen, kan deze – indien zulks wordt verzocht of wenselijk geacht – worden afgelegd;
  - (5) vrouwelijke militairen dragen een broek indien de sabel wordt gevoerd;
  - (6) Geestelijke verzorgers dragen geen sabel.

- d. *Sjerp*:
  - (1) Oranje koordsjerp
De oranje koordsjerp wordt gedragen op het GLT door **officieren in actieve dienst** van het Wapen der Cavalerie en het Korps Rijdende Artillerie **in het bijzijn van Hare Majesteit de Koningin**. Ook de officier bruidegom mag op zijn huwelijksdag op het GLT dat voor hem is vastgesteld, de oranje koordsjerp dragen. Bovendien is het de officieren die deel uitmaken van het Trompetterkorps Bereden Wapens (voor zover gekleed in GLT), indien zij als dirigent de leiding hebben, tijdens een uitvoering/optreden toegestaan de oranje koordsjerp te dragen. De zgn. 'kwasten' worden aan de **rechtervoorzijde** van het lichaam gedragen daarbij niet omgeslagen voor de gesp.

  - (2) Oranje bandsjerp
De oranje bandsjerp wordt gedragen op het GLT door **officieren in actieve dienst** van de overige wapens en dienstvakken van de Koninklijke Landmacht **in het bijzijn van Hare Majesteit de Koningin**. Ook de officier bruidegom mag op zijn huwelijksdag op het GLT dat voor hem is vastgesteld, de oranje bandsjerp dragen. Bovendien is het de Inspecteur Militaire Muziek Krijgsmacht en officieren die deel uitmaken van de overige muziekkorpsen van de Koninklijke Landmacht (voor zover gekleed in GLT), indien zij als dirigent de leiding hebben, tijdens een uitvoering/optreden toegestaan de oranje bandsjerp te dragen. De zgn. 'kwasten' worden onmiddellijk vóór de bies c.q. de biezen van de broek aan de **linkervoorzijde** van het lichaam gedragen.

- (3) Oranje bandsjerp voor opperofficieren
Opperofficieren dragen op de oranje genette peer van de kwasten zilverkleurige metalen zespuntige sterren.
De sterren zijn als volgt bevestigd:
- generaal : twee (naast elkaar) op elke kwast;
  - luitenant-generaal : twee op de voorste en één op de achterste kwast;
  - generaal-majoor : één op elke kwast;
  - brigade-generaal : één op de voorste kwast.
- (4) Geestelijke verzorgers dragen geen sjerp.
- (5) De oranje koordsjerp/oranje bandsjerp wordt, met uitzondering van het in pt. 3 c (4) gestelde, alleen in combinatie met de sabel gedragen.

e. *Voor decoraties, onderscheidingstekens en emblemen: zie hoofdstuk 9.*

4. DRAAGWIJZE

Gelegenheidstenue (GLT)

Gelegenheidstenu (GLT) met giberne, sabel en oranje koord- / bandsjerp

HOOFDSTUK 5

AVOND TENUE

1. ALGEMEEN

Het Avondtenu (AT) mag door alle militairen van de KL worden gedragen. De regels met betrekking tot vergoeding van aanschaf van het AT zijn opgenomen in de Regeling Uitrusting Militairen (RUM), MP 31-110. De verplichting tot het in bezit hebben van het AT is opgenomen in het voorschrift KL-Orders en Mededelingen, VS 2-1100.

2. SAMENSTELLING

Het AT is als volgt samengesteld:

a. *Voor mannelijke militairen:*

- (1) pet AT of baret Geklede Tenue voor militairen van het Korps Commandotroepen;
- (2) jas AT;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, GLT;
- (4) vlinderdas, zwart, of regimentsvlinderdas;
- (5) vest AT;
- (6) broek AT;
- (7) sokken, zwart;
- (8) schoenen, zwart of zwarte bottines ¹⁾;
- (9) handschoenen, wit.

b. *Voor vrouwelijke militairen:*

- (1) hoed AT;
- (2) jas AT;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, AT;
- (4) lavallière, zwart, of regimentslavallière;
- (5) cumberband (in plaats van vest);
- (6) rok AT;
- (7) nylonkousen / panty's, zilverkleurig;
- (8) schoenen, pumpmodel, zwart, DT;
- (9) handschoenen, wit.

3. TOEVOEGINGEN

De onderstaande toevoegingen zijn toegestaan:

a. *Hakbalsporen*

zie hoofdstuk 4.

b. *Giberne*

zie hoofdstuk 4.

c. *Sabel, sabelkoppel en sabeltas*

zie hoofdstuk 4.

---

¹⁾ Voor officieren en stafadjudanten (RVE-niveau en of Raka) behorende tot het Wapen der Cavalerie, het Korps Veldartillerie en het Korps Rijdende Artillerie zijn zwarte bottines met hakbalsporen voorgeschreven.

d. *Gardelissen:*

- (1) militairen van de garderegimenten dragen op de benedenmouwen gardelissen;
- (2) cadetten dragen op de benedenmouwen gardelissen voorzien van het KMA-
embleem.

e. Bij bijzondere gelegenheden kan het zgn. groot AT worden voorgeschreven. Bij het groot AT wordt in plaats van een blauwzwart vest een wit vest gecombineerd met een wit overhemd met staande boord en witte vlinderdas gedragen, inclusief klein-modeldecoraties en één halskruis.

f. Klein-modeldecoraties en brevetemblemen mogen worden gedragen op de jas AT; voor een exacte omschrijving van de draagwijze en regelgeving wordt verwezen naar hoofdstuk 9.

g. Breedte van de bies in de broek AT:

- (1) opperofficieren: breedte 20 mm / 3 mm / 20 mm;
- (2) hoofdofficieren, subalterne officieren en adjudanten-onderofficier: breedte 30 mm.

h. De kleur van de bies is Nassaus blauw.

i. Tot het jaar 2010 is het voor officieren en onderofficieren die reeds in het bezit zijn van een AT, toegestaan een zgn. 'regiment- of korpsbies' in de pet en de broek AT te dragen. De regiments- en korpskleuren zijn:

- (1) Nassaus blauw: Regiment Huzaren van Boreel
Regiment Verbindingstroepen
- (2) geel: Garderegiment Grenadiers en Jagers (jagers)
Korps Rijdende Artillerie
- (3) okergeel: Regiment Bevoorradings- en Transporttroepen
- (4) oranje: Garderegiment Fuseliers Prinses Irene
Regiment van Heutsz
Regiment Huzaren Prins van Oranje
- (5) karmozijnrood: Regiment Limburgse Jagers
Dienstvak van de Technische Staf
- (6) ponceaurood: Garderegiment Grenadiers en Jagers (grenadiers)
Regiment Stoottroepen Prins Bernhard
Regiment Infanterie Johan Willem Friso
Regiment Huzaren Prins Alexander
Korps Veldartillerie
Korps Luchtdoelartillerie
Regiment Genietroepen
Militair-Psychologische en Sociologische Dienst
Dienstvak van de Officieren van Fortificatiën
Korps Nationale Reserve
- (7) roze: Korps Militaire Administratie
- (8) wit: Regiment Huzaren Van Sytzama
Dienstvak van de Militair-Juridische Dienst

- (9) zwart: Regiment Technische Troepen
- (10) groen: Korps Commandotroepen
Regiment Geneeskundige Troepen
- j. Voor militairen tot en met de rang van adjudant-onderofficier / cadet-vaandrig is het toegestaan het GLT in combinatie met een zwarte vlinderdas (voor vrouwelijke militairen een zwart strikje) te dragen als alternatief AT.

4. DRAAGWIJZE

Avondtenue (AT)

Adjutant van H.M. de Koningin in groot AT

HOOFDSTUK 6

TROPENTENUE

1. ALGEMEEN

- a. Militairen die dienst verrichten in gebieden met (overwegend) tropische temperaturen, komen doorgaans in aanmerking voor verstrekking van het tropentenuue. De samenstelling van het tenuuepakket wordt per geval door het bedrijf voor Kleding en Persoonsgebonden Uitrusting (KPU-bedrijf) vastgesteld.
- b. De volgende uitvoeringen van het tropentenuue zijn mogelijk:
- Dagelijks Tenuue Tropen (DTT);
  - Kazernetenuue Tropen (KTT);
  - Avondtenuue Tropen (ATT).

2. SAMENSTELLING DTT

Het DTT is als volgt samengesteld:

- a. *Voor mannelijke militairen:*
- (1) baret of kwartiermuts;
  - (2) jas DTT;
  - (3) overhemd, lange mouw, zandkleurig;
  - (4) stropdas, zwart, GLT;
  - (5) broek DTT;
  - (6) broekriem, zwartleder met geelmetalen gesp DT;
  - (7) sokken, zwart, DT;
  - (8) schoenen, zwart, DT.
- b. *Voor vrouwelijke militairen:*
- (1) baret of kwartiermuts;
  - (2) jas DTT;
  - (3) overhemd, lange mouw, zandkleurig;
  - (4) stropdas, zwart, GLT;
  - (5) rok DTT;
  - (6) nylonkousen / panty's, huidkleurig;
  - (7) schoenen, pumpmodel, zwart, DT.
- c. *Toevoegingen en variaties:*
- (1) alle toevoegingen en variaties zijn conform het gestelde voor het DT in hoofdstuk 3;
  - (2) opperofficieren mogen in plaats van de baret de tropenpet dragen.

3. SAMENSTELLING KTT

In plaats van de tropenjas en het overhemd, zandkleurig, wordt bij het Kazernetenuue Tropen de zandkleurige tropenoverhemdjas en de speciaal daarbij behorende tropenbroek (tropenrok voor vrouwelijke militairen) gedragen.

4. SAMENSTELLING ATT

Het ATT is als volgt samengesteld:

a. *Voor mannelijke militairen:*

- (1) pet AT of baret Geklede Tenue voor militairen van het Korps Commandotroepen;
- (2) jas, wit, ATT;
- (3) overhemd met platte of staande boord;
- (4) vlinderdas, wit of regimentsvlinderdas;
- (5) vest, wit, ATT;
- (6) broek, blauwzwart, ATT;
- (7) sokken, zwart;
- (8) schoenen, zwart of zwarte bottines;
- (9) handschoenen, wit.

b. *Voor vrouwelijke militairen:*

- (1) hoed AT;
- (2) jas, wit, ATT;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, AT
- (4) lavallière, wit, of regimentslavallière;
- (5) cummerband, wit;
- (6) rok, blauwzwart, ATT;
- (7) nylonkousen / panty's, zilverkleurig;
- (8) schoenen, pumpmodel, zwart, DT;
- (9) handschoenen, wit.

c. *Toevoegingen en variaties:*

- (1) in plaats van het witte vest mag het blauwzwarte vest van het AT worden gedragen;
- (2) in plaats van de witte vlinderdas of lavallière mag de zwarte vlinderdas of regimentsvlinderdas (voor vrouwelijke militairen lavallière) worden gedragen;
- (3) alle overige toevoegingen en variaties zijn conform het gestelde voor het AT in hoofdstuk 5.

5. DRAAGWIJZE

Dagelijks Tenue Tropen (DTT)

Kazernetenuen Tropen (KTT)

Adjutant BLS in Avondtenue Tropen (ATT)

HOOFDSTUK 7

TENUE VAANDELWACHTEN / STANDAARDWACHTEN

1. ALGEMEEN

Bij militaire plechtigheden waarbij het vaandel c.q. de standaard bij de eenheid is ingedeeld, draagt de vaandelwacht c.q. standaardwacht - tenzij anders bepaald - het DT met zwarte gevechtslaarzen. In dit hoofdstuk worden uitsluitend de afwijkingen op voornoemd tenue beschreven.

2. VAANDELWACHTEN

De afwijkingen op het voorgeschreven tenue zijn als volgt:

a. *Garderegiment Grenadiers en Jagers*

- (1) halsdoek voorzien van het regimentsembleem;
- (2) zwartleder koppel t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (3) zwartleder pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (4) zwartleder handschoenen;
- (5) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool, overig personeel Diemaco met bajonet (Buck M9);
- (6) traditionele bandelier met geelmetalen beslag.

b. *Garderegiment Fuseliers Prinses Irene*

- (1) oranje halsdoek voorzien van het regimentsembleem;
- (2) oranje-Nassaus blauwe koppel met geelmetalen koppelplaat voorzien van het regimentsembleem;
- (3) zwartleder pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (4) zwartleder handschoenen;
- (5) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool, overig personeel Diemaco;
- (6) traditionele bandelier met geelmetalen beslag.

c. *Regiment Van Heutsz*

- (1) zwarte halsdoek voorzien van het regimentsembleem;
- (2) bamboehoed (model KNIL 1910);
- (3) zwartleder koppel met geelmetalen koppelplaat voorzien van het regimentsembleem;
- (4) zwartleder schouderriemen t.b.v. pistooltas en schede van de klewang;
- (5) zwartleder pistooltas t.b.v. de commandant;
- (6) zwartleder handschoenen;
- (7) bewapening: commandant: pistool en klewang, vaandeldrager: klewang, overig personeel: klewang en karabijn M95 Hembrug;
- (8) traditionele bandelier met geelmetalen beslag.

d. *Regiment Stoottroepen Prins Bernhard*

- (1) zwarte halsdoek voorzien van het regimentsembleem;
- (2) witte koppel;
- (3) witte pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (4) witte katoenen handschoenen;
- (5) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met wit pistoolkoord, overig personeel Stengun;
- (6) zwartleder bandelier met geelmetalen beslag.

e. Regiment Infanterie Johan Willem Friso

- (1) halsdoek voorzien van het regimentseembleem;
- (2) witte koppel;
- (3) witte pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (4) witte katoenen handschoenen;
- (5) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met wit pistoolkoord, overig personeel Diemaco;
- (6) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

f. Regiment Limburgse Jagers

- (1) groen-rode halsdoek voorzien van het regimentseembleem;
- (2) witte koppel;
- (3) witte pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (4) witte katoenen handschoenen;
- (5) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met wit pistoolkoord, overig personeel Diemaco;
- (6) traditionele bandelier met geelmetalen beslag.

g. Korps Commandotroepen

- (1) zwarte halsdoek voorzien van het korpseembleem;
- (2) witte koppel met geelmetalen koppelplaat voorzien van het korpseembleem;
- (3) witte pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (4) witte katoenen handschoenen;
- (5) bewapening: commandant en vaandeldrager: pistool met wit pistoolkoord en commandodolk; overig personeel: Tommy-gun met witte wapenriem en commandodolk;
- (6) traditionele bandelier met het korpseembleem en met geelmetalen beslag.

h. Korps Luchtdeelartillerie

- (1) zwart-rode halsdoek voorzien van het korpseembleem;
- (2) zwartlederen koppel t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (3) zwartlederen pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (4) zwartlederen giberne met patroontas voorzien van twee gekruiste kanonslopen en een tweeblederige propeller met daarboven de koninklijke kroon;
- (5) zwartlederen handschoenen;
- (6) bewapening: commandant en vaandeldrager: pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel Diemaco;
- (7) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

i. Regiment Genietroepen

- (1) halsdoek met het regimentseembleem;
- (2) witte koppel;
- (3) witte pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (4) witte katoenen handschoenen;
- (5) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met wit pistoolkoord, overig personeel Diemaco;
- (6) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

j. Regiment Verbindingsstroepen

- (1) blauwe halsdoek voorzien van het regimentseembleem;
- (2) Nassaus blauwe, met witte biezen afgezette koppel en geelmetalen gesp voorzien van het regimentseembleem;
- (3) witlederen pistooltas;
- (4) witte katoenen handschoenen;
- (5) bewapening: pistool met wit pistoolkoord;
- (6) traditionele bandelier met geelmetalen beslag.

k. *Korps Nationale Reserve*

- (1) rode halsdoek voorzien van het korpsembleem;
- (2) zwartlederen draagriemstel t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (3) zwartlederen pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (4) zwartlederen handschoenen;
- (5) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool, overig personeel Diemaco;
- (6) zwartlederen bandelier met witmetalen beslag.

l. *Regiment Bevoorradings- en Transporttroepen*

- (1) gele halsdoek;
- (2) witte koppel;
- (3) witte pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (4) witte katoenen handschoenen;
- (5) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met wit pistoolkoord, overig personeel Diemaco met witte wapenriem;
- (6) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

m. *Regiment Geneeskundige Troepen*

- (1) groene halsdoek voorzien van het regimentsembleem¹⁾;
- (2) witte koppel;
- (3) witte pistooltas;
- (4) witte katoenen handschoenen;
- (5) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met wit pistoolkoord, overig personeel pistool / Diemaco met witte wapenriem²⁾;
- (6) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

n. *Regiment Technische Troepen*

- (1) zwarte halsdoek voorzien van het regimentsembleem¹⁾;
- (2) witte koppel;
- (3) witte pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (4) witte katoenen handschoenen;
- (5) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met wit pistoolkoord, overig personeel pistool / Diemaco met witte wapenriem²⁾;
- (6) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

o. *Koninklijke Militaire Academie*

- (1) rode halsdoek voorzien van het KMA-embleem;
- (2) witte koppel;
- (3) witte pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (4) witte katoenen handschoenen;
- (5) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met wit pistoolkoord, overig personeel Garand met witte wapenriem;
- (6) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

p. *Koninklijke Militaire School*

- (1) rode halsdoek voorzien van het KMS-embleem;
- (2) rode melton koppel voorzien van gele lis en geelmetalen koppelplaat voorzien van het KMS-embleem;
- (3) witte pistooltas t.b.v. de commandant en de vaandeldrager;
- (4) witte katoenen handschoenen;
- (5) bewapening: commandant en vaandeldrager pistool met wit pistoolkoord, overig personeel Diemaco;
- (6) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

---

1) indien wordt opgetreden in een vaandelgroep logistiek wordt een gele halsdoek gedragen

2) indien wordt opgetreden in een vaandelgroep logistiek wordt de diemaco gevoerd

3. STANDAARDWACHTEN

De afwijkingen op het voorgeschreven tenue zijn als volgt:

a. *Regiment Huzaren Van Sytzama*

- (1) Nassaus blauwe halsdoek met het onderdeelseembleem 11 Tkbat;
- (2) zwartlederen koppel;
- (3) zwartlederen pistooltas;
- (4) zwartlederen handschoenen;
- (5) bewapening: pistool;
- (6) traditionele bandelier met witmetalen beslag.

b. *Regiment Huzaren Prins van Oranje*

- (1) Nassaus blauwe halsdoek voorzien van het regimentseembleem;
- (2) zwartlederen koppel;
- (3) zwartlederen pistooltas;
- (4) zwartlederen handschoenen;
- (5) bewapening: pistool;
- (6) zwartlederen bandelier met witmetalen beslag.

c. *Regiment Huzaren Prins Alexander*

- (1) Nassaus blauwe halsdoek voorzien van het regimentseembleem;
- (2) zwartlederen koppel;
- (3) zwartlederen pistooltas;
- (4) zwartlederen handschoenen;
- (5) bewapening: pistool;
- (6) traditionele bandelier met witmetalen beslag.

d. *Regiment Huzaren van Boreel*

- (1) Nassaus blauwe halsdoek voorzien van het regimentseembleem;
- (2) zwartlederen koppel;
- (3) zwartlederen pistooltas;
- (4) zwartlederen handschoenen;
- (5) bewapening: pistool;
- (6) zwartlederen bandelier met witmetalen beslag.

e. *Korps Veldartillerie*

- (1) zwart-rode halsdoek voorzien van het korpseembleem;
- (2) zwartlederen koppel t.b.v. de commandant en de standaarddrager;
- (3) zwartlederen pistooltas t.b.v. de commandant en de standaarddrager;
- (4) zwartlederen giberne met patroontas voorzien van twee gekruiste kanonslopen met daarboven de koninklijke kroon;
- (5) zwartlederen handschoenen;
- (6) bewapening: commandant en standaarddrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel Diemaco;
- (7) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

f. *Korps Rijdende Artillerie*

- (1) Nassaus blauwe halsdoek;
- (2) zwartlederen koppel t.b.v. de commandant en de standaarddrager;
- (3) zwartlederen pistooltas t.b.v. de commandant en de standaarddrager;
- (4) zwartlederen giberne met patroontas voorzien van twee gekruiste kanonslopen met daarboven de koninklijke kroon;
- (5) zwartlederen handschoenen;
- (6) bewapening: commandant en standaarddrager pistool met zwart pistoolkoord, overig personeel Diemaco;
- (7) zwartlederen bandelier met geelmetalen beslag.

HOOFDSTUK 8

SPECIALE TENUEN

1. ALGEMEEN

Tot de speciale tenuen die in dit hoofdstuk worden beschreven, worden die tenuen gerekend, die in veel opzichten overeenkomen met de tenuen beschreven in voorgaande hoofdstukken, maar door hun samenstelling of door een aantal speciale toevoegingen en / of emblemen hiervan afwijken. De speciale tenuen worden gedragen door adjudanten van H.M. de Koningin en muzikanten van de militaire orkesten.

2. ADJUDANTEN VAN H.M. DE KONINGIN

Officieren van de Koninklijke Landmacht, die zijn benoemd tot adjudant (in buitengewone dienst) van H.M. de Koningin dragen, naar regelen te stellen door de Adjudant-Generaal, tevens Chef van het Militaire Huis van H.M. de Koningin, het Bijzondere Gelegenheidstenu (BGLT) en het Bijzondere Ceremoniële Tenue (BCT). Het BCT is uitsluitend van toepassing op de mannelijke militairen.

Het BGLT is als volgt samengesteld:

a. *Voor mannelijke militairen:*

- (1) pet AT;
- (2) jas DT, blauwzwart;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, GLT;
- (4) stropdas, zwart, GLT;
- (5) broek DT, blauwzwart met 30 mm Nassaus blauwe bies;
- (6) broekriem, zwartleder met geelmetalen gesp, DT;
- (7) sokken, zwart, DT;
- (8) bottines, zwart;
- (9) handschoenen, wit, GLT.

b. *Voor vrouwelijke militairen:*

- (1) hoed AT;
- (2) jas DT, blauwzwart;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, GLT;
- (4) strikje, zwart, GLT;
- (5) rok DT, blauwzwart;
- (6) broek DT, blauwzwart met 30 mm Nassaus blauwe bies ¹⁾;
- (7) nylonkousen / panty's, huidkleurig;
- (8) schoenen, pumpmodel, zwart, DT;
- (9) handschoenen, handschoenen, wit, GLT.

Het BCT is als volgt samengesteld:

- a pet AT;
- b jas met staande kraag, blauwzwart (model GkT 1953) ²⁾ ;
- c boord, jaskraag, wit;
- d manchetten, wit;
- e broek, blauwzwart (voor infanterieofficieren: Nassaus blauw) (model GkT 1953);
- f sokken, zwart;
- g bottines, zwart;
- h handschoenen, wit.

¹⁾ vrouwelijke officieren dragen een broek indien een sabel wordt gevoerd

²⁾ voor het Wapen der Cavalerie de attila-(gkt)

3. TOEVOEGINGEN

Adjudanten van H.M. de Koningin dragen op het uniform de volgende toevoegingen:

a. *DT / GLT:*

- (1) op de kraag van de jas worden kraagpatten gedragen van het wapen, dienstvak, regiment of korps waartoe de adjudant behoort. In plaats van het wapen- of dienstvakembleem wordt een goudkleurige metalen 'B' met daarboven de koninklijke kroon gedragen;
- (2) aan de rechterschouder wordt een goudkleurige nestel gedragen, waaraan twee goudkleurige nestelpennen zijn bevestigd;
- (3) de mouwen van de jas hebben opgestikte manchetten in de vorm van een driepuntige accoladepat voorzien van een bies in de kleur van de randkleur van de kraagpat of, indien geen randkleur aanwezig is, in de hoofdkleur van de kraagpat;
- (4) adjudanten van H.M. de Koningin die niet registratief zijn ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie, dragen de pet GLT.

b. *AT:*

- (1) op de epauletten wordt - boven de rangonderscheidingstekens - een goudkleurige metalen 'B' met daarboven de koninklijke kroon gedragen;
- (2) aan de rechterschouder wordt een goudkleurige nestel gedragen, waaraan twee goudkleurige nestelpennen zijn bevestigd;
- (3) de mouwen van de jas hebben opgestikte manchetten in de vorm van een driepuntige accoladepat voorzien van een bies in de kleur van de randkleur van de kraagpat of, indien geen randkleur aanwezig is, in de hoofdkleur van de kraagpat.

c. *BGLT:*

- (1) op de kraag van de jas worden kraagpatten gedragen van het wapen, dienstvak, regiment of korps waartoe de adjudant behoort. In plaats van het wapen- of dienstvakembleem wordt een goudkleurige metalen 'B' met daarboven de koninklijke kroon gedragen;
- (2) aan de rechterschouder wordt een goudkleurige nestel gedragen, waaraan twee goudkleurige nestelpennen zijn bevestigd;
- (3) de mouwen van de jas hebben opgestikte manchetten in de vorm van een driepuntige accoladepat voorzien van een bies in de kleur van de randkleur van de kraagpat of, indien geen randkleur aanwezig is, in de hoofdkleur van de kraagpat.

d. *BCT:*

- (1) op de staande kraag:
  - (a) voor opperofficieren een geborduurde gekartelde rand langs de kraagsluiting en langs de bovenrand van de kraag, deze kartelrand is van gouddraad, voor het Korps Militaire Administratie echter van zilverdraad;
  - (b) kraagemblemen van het betreffende wapen, dienstvak, regiment of korps, de kraagemblemen worden geplaatst ter weerszijden van de kraagsluiting.
- (2) op de epauletten:

op de epauletten wordt tussen de rangonderscheidingstekens en de sluitknoop een goudkleurige metalen 'B' met daarboven de koninklijke kroon gedragen;
- (3) aan de rechterschouder:

aan de rechterschouder wordt een goudkleurige nestel gedragen, waaraan twee goudkleurige metalen nestelpennen zijn bevestigd;
- (4) met uitzondering van de attila GKT hebben de mouwen van de jas opgestikte manchetten in de vorm van een driepuntige accoladepat voorzien van een bies in de kleur van de randkleur van de kraagpat of, indien geen randkleur aanwezig is, in de hoofdkleur van de kraagpat.

---

noot: ordonnansofficieren dragen een zilverkleurige metalen 'B' met daarboven de koninklijke kroon en een zilverkleurige nestel waaraan twee zilverkleurige nestelpennen zijn bevestigd.

e. *Overige toevoegingen:*

- (1) hakbalsporen: zie hoofdstuk 4;
- (2) giberne:
  - (a) zie hoofdstuk 4;
  - (b) adjudanten van H.M. de Koningin die registratief zijn ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie, zijn gerechtigd tot het dragen van de zilveren giberne bij het BCT;
- (3) sabel, sabelkoppel en sabeltas:
  - (a) zie hoofdstuk 4;
  - (b) adjudanten van H.M. de Koningin die registratief zijn ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie en het Wapen der Artillerie, dragen op de sabeltas een zilverkleurige, respectievelijk goudkleurige metalen 'B' met daarboven de koninklijke kroon;
- (4) oranje koordsjerp / oranje bandsjerp: zie hoofdstuk 4;
- (5) Voor decoraties, onderscheidingstekens en emblemen: zie hoofdstuk 9.

4. CONCERTTENUUE

Het concerttenuue wordt gedragen door muzikanten van de Koninklijke Militaire Kapel (KMK), de Johan Willem Friso Kapel (JWFK), het Trompetterkorps Bereden Wapens (TKBW), het Fanfarekorps Koninklijke Landmacht (FKKL) en het Drumfanfare Korps Nationale Reserve.

Het concerttenuue is als volgt samengesteld:

a. *Voor mannelijke muzikanten:*

- (1) pet AT;
- (2) jas AT;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, GLT;
- (4) vlinderdas, zwart;
- (5) vest AT;
- (6) broek AT met een 30 mm brede ponceaurode bies;
- (7) sokken, zwart;
- (8) schoenen, zwart;
- (9) handschoenen, wit.

b. *Voor vrouwelijke muzikanten:*

- (1) hoed AT;
- (2) jas AT;
- (3) overhemd, lange mouw, wit, AT;
- (4) lavallière, zwart;
- (5) cumberband (in plaats van vest);
- (6) rok AT;
- (7) broek AT met 30 mm brede ponceaurode bies;
- (8) nylonkousen / panty's, zilverkleurig;
- (9) schoenen, pumpmodel, zwart;
- (10) handschoenen, wit.

c. *Toevoegingen*

Op de onderzijde van de linker mouw wordt door de muzikanten - m.u.v. de dirigent - een lier in gouddraad gedragen.

5. DRAAGWIJZE

Adjutant van H.M. de Koningin in het Bijzondere Ceremoniële Tenue (BCT)

HOOFDSTUK 9

ONDERSCHIEDINGSTEKENS, EMBLEMEN EN DECORATIES

1. ALGEMEEN

- a. In dit hoofdstuk wordt onderscheid gemaakt tussen enerzijds onderscheidingstekens en emblemen en anderzijds decoraties.
- b. De Minister van Defensie stelt regels ten aanzien van het dragen van decoraties. Van de regeling met betrekking tot decoraties, zoals in dit hoofdstuk is opgenomen, mag niet worden afgeweken anders dan na schriftelijke toestemming van de Minister van Defensie. De sectie Onderscheidingen van de Secretaris-Generaal van het Ministerie van Defensie is de verantwoordelijke instantie.
- c. Het recht tot het dragen van onderscheidingstekens, emblemen en decoraties moet blijken uit de persoonlijke registratieve bescheiden, de registratieve indeling of tewerkstelling van betrokkene.

2. DRAAGWIJZE ONDERSCHIEDINGSTEKENS EN EMBLEMEN PER KLEDINGSTUK

a. *Gevechtstenue (GVT):*

(1) er geldt een **draagplicht** voor:

- (a) het naamlint;
  - (b) de rangonderscheidingstekens;
  - (c) indelingseembleem, indien door de eenheid gevoerd en uitsluitend voor de duur dat de militair bij de eenheid is ingedeeld;
  - (d) mouwembleem NL-driekleur op de bovenzijde van de linkermouw;
- (2) vaardigheidsembelmen worden gedragen op de linkerborstzak met een maximum van vier emblemen. Wanneer een militair meer dan vier van deze emblemen bezit, is aan hem de keuze welke hij draagt;
- (3) het parachutistenembleem (A, B, C, D en instructeur) en het embleem legerluchtwaarnemer worden gedragen boven de linkerborstzak (maximaal één). De militair dient m.b.t. het dragen van een Nederlands- en/of een buitenlands parachutistenembleem zelf een keuze te maken;
- (4) een onderdeelseembleem of een brevetembleem in de legergroene uitvoering wordt gedragen boven de linkerborstzak;
- (5) een herinneringseembleem wordt gedragen boven het naamlint (maximaal één).

b. *Dagelijks tenue (DT)*

- (1) er geldt een **draagplicht** voor:
  - (a) het naamplaatje: boven rechterborstzak;
  - (b) de rangonderscheidingstekens;
  - (c) indelingseembleem, indien door de eenheid gevoerd en uitsluitend voor de duur dat de militair bij de eenheid is ingedeeld;
  - (d) het mouwembleem van de Koninklijke Landmacht op linkerbovenzijde van de mouw;
  - (e) kraagpatten en kraagemblemen;
- (2) modeldecoraties en batons worden gedragen boven de linkerborstzak;
- (3) een brevetembleem wordt gedragen boven de linkerborstzak;
- (4) het onderdeelseembleem wordt gedragen op de rechterborstzak;
- (5) vaardigheidseemblemen worden gedragen op de naad, 2 cm onder de klep van de linker- en rechterborstzak, tot een maximum van twee per borstzak. Indien de militair meer dan vier van deze emblemen bezit, is aan hem de keuze welke emblemen hij draagt. Indien de militair een onderdeelseembleem draagt, mag onder de klep van de rechterborstzak slechts **één** vaardigheidseembleem worden gedragen;
- (6) het parachutistenembleem (A, B, C, D en instructeur) en het embleem legerluchtwaarnemer wordt gedragen boven de linkerborstzak (maximaal één). De militair dient m.b.t. het dragen van een Nederlands- en/of een buitenlands parachutistenembleem zelf een keuze te maken;
- (7) nestels en koorden worden gedragen aan de schouder (zie punt 4c);
- (8) de herinneringspeld "ex-commando", "ex-luchtmobiel" en "ex-Milva" wordt gedragen boven de rechterborstzak (maximaal één);
- (9) het Margrietspeldje wordt gedragen op de linkerborstzak;
- (10) het draaginsigne gewonden wordt gedragen op de rechterborstzak.

c. *Gelegenheidstenue (GLT)*

zie pt. 2b.

d. *Avondtenue (AT)*

- (1) er geldt een **draagplicht** voor de rangonderscheidingstekens op de jas AT;
- (2) op de jas AT mag worden gedragen:
  - (a) brevetemblemen in kleine geborduurde uitvoering;
  - (b) nestels en (ere)koorden;
  - (c) één herinneringseembleem (rechtsboven);
  - (d) klein-modeldecoraties.

3. RANGONDERSCHEIDINGSTEKENS

De rangonderscheidingstekens (ROTn) worden met uitzondering van het t-shirt en de parka bilaminaat rechtstreeks op de epaulet of als schuifpassant gedragen. Indien het t-shirt wordt gedragen, wordt het ROT aan de broekriem bevestigd. Bij de parka bilaminaat wordt aan de voorzijde één ROT gedragen.

Soldaat der 2e klasseSoldaat der 1e klasse

Korporaal

Korporaal (cav, ma)

Korporaal der 1e klasseKorporaal der 1e klasse (cav, ma)Sergeant
Wachtmeester (art, lua)Wachtmeester (cav)/
Sergeant (ma)Sergeant der 1e klasse
Wachtmeester der 1e klasse
(art, lua)Wachtmeester der 1e klasse (cav)
Sergeant der 1^e klasse (ma)Sergeant-majoor
Opperwachtmeester(art, lua)Opperwachtmeester (cav)/
Sergeant-majoor (ma)

Adjutant / Vaandrig / Kornet
(cav, art, lua)

2^e Luitenant

1^e Luitenant

Kapitein/Ritmeester

Majoor

Luitenant-kolonel

Kolonel

Brigade-generaal

Generaal-majoor

Luitenant-generaal

Generaal

4. OVERIGE ONDERSCHIEDINGSTEKENS

a. *Functieonderscheidingstekens*

De functieonderscheidingstekens geven de specifieke functie van de drager aan.

De functieonderscheidingstekens mogen alléén worden gedragen:

- (1) in combinatie met rangonderscheidingstekens voor de duur dat de militair de specifieke functie vervult of over de vereiste bekwaamheid beschikt t.w.:

Kroon van zilverdraad met groene lauwerkrans

Wordt gedragen door:

- Sergeant-majoor instructeur c.q. opperwachtmeester/adjutant- onderofficierinstructeur die de functie van compagnie-sergeant-majoor respectievelijk eskadrons- of batterij-opperwachtmeester vervult.

Kroon van gouddraad

Wordt gedragen door:

- sergeant-majoor administrateur;
- cadetten van de KMA, die de opleidingsfunctie vervullen van bataljonscommandant, plaatsvervangend bataljonscommandant, compagniescommandant, pelotonscommandant, vaandeldrager en tamboer-maître.

Kroon van zilverdraad

Wordt gedragen door:

- onderofficieren die met goed gevolg het praktijkexamen Aanvullende Instructie-bekwaamheid hebben afgelegd;
- cadetten van de KMA, die de opleidingsfunctie vervullen van groepscommandant en reserve- vaandeldrager.

Stafadjutant (RVE-1-niveau)
 Bataljonsadjutant
 PC KMS
 Schooladjutant
 Cie-adjutant Hrscie

Stafadjutant (RVE niveau)
 Brigade-adjutant
 OC-adjutant
 RMC-adjutant

Stafadjutant
 (Ressortniveau en hoger)
 Ressortadjutant
 Landmachtadjutant
 Krijgsmachtadjutant
 (indien KL)

Regimentsadjutant/
 Korpsadjutant

Muzikant

Lid Cadettentamboerkorps
 Prins Bernhard

(2) *als tijdelijke toevoeging aan het uniform*

- (a) de ringkraag van de officier van piket (voor cavalerie: giberne);
 (b) een armband om de linkerbovenarm bij het GVT met de functieaanduiding:

- motorordonnans	de breedte van de band verdeeld in twee gelijke banen, de bovenste baan blauw, de onderste baan wit
- verkeersregelaar	legergroen, met daarop in geel een wiel met acht spaken op rode ondergrond
- lid van de patrouille	rood, met in zwarte letters: PATROUILLE
- portier	rood, met in zwarte letters: PORTIER
- schildwacht	rood met in zwarte letters: SCHILDWACHT
- lid van een "shore-patrol"	wit, met in zwarte letters: SP
- hulpleider bij oefeningen	legergroen, met witte horizontale baan
- scheidsrechter bij oefeningen	legergroen met oranje, horizontale baan
- munitietransportbegeleider	oranje, met de zwarte afbeelding van een springende granaat
- geneeskundig personeel en geestelijke verzorgers in oorlogstijd	kaki, met rood kruis op witte ondergrond
- veiligheidsarmband	zilvergrijze, reflecterende armband

(3) *Schietbaanfunctionarissen:*

- hoofdschietinstructeur	wit, met een verticale oranje baan
- schietinstructeur/ veiligheidspersoneel	wit
- munitieonderofficier	blauw
- officier van ontvangst	geel
- baancommandant	oranje
- veiligheidsofficier	rood
- geneeskundige verzorger op schietbaan	wit met rood kruis
- toezichtfunctionaris veiligheid op schietbaan	rood met verticale oranje baan

b. *Waarderingsonderscheidingstekens*

De volgende waarderingsonderscheidingstekens zijn vastgesteld:

- (1) Gouden erekoord behorende bij de bronzen soldaat (linkerschouder jas DT, GLT en AT);
- (2) KL-erekoord, ponceaurood, met goudkleurige nestelpennen (linkerschouder jas DT, GLT en AT).
- (3) Draagspeld bij groepswaardering (rechterborstzak jas DT en rechterborstzak basisjas GVT)

Gouden erekoord
(behorende bij de Bronzen soldaat)

Ponceaurood
KL-erekoord

Draagspeld bij
groepswaardering

c. *Nestels en koorden*

De volgende nestels en koorden zijn vastgesteld:

- (1) een goudkleurige nestel met goudkleurige nestelpennen voor adjudanten (in buitengewone dienst) van H.M. de Koningin (aan de rechterschouder van de jas DT, GLT, AT, BGLT en BCT);

- (2) een zilverkleurige nestel met zilverkleurige nestelpennen voor ordonnansofficieren (in buitengewone dienst) van H.M. de Koningin (aan de rechterschouder van de jas DT, GLT en AT);

- (3) een karmozijnrood-goudkleurige nestel met goudkleurige nestelpennen voor adjudanten van de Minister van Defensie en de Staatssecretaris van Defensie, militaire attachés en adjunct-attachés (aan de linkerschouder van de jas DT, GLT en AT);

- (4) een karmozijnrood-zilverkleurige nestel met zilverkleurige nestelpennen voor de adjudanten van de Chef Defensie Staf en de Bevelhebber der Landstrijdkrachten en officieren toegevoegd aan geallieerde militaire autoriteiten (aan de linkerschouder van de jas DT, GLT en AT);

- (5) een goud-Nassaus blauwe nestel met goudkleurige nestelpennen voor de krijgsmachtadjudant (aan de linkerschouder van de jas DT, GLT en AT);

- (6) een goud-Nassaus blauwe nestel met zilverkleurige nestelpennen voor de KL-adjutant (aan linkerschouder van de jas DT, GLT en AT);

- (7) een van zwart-groen koord gevlochten commandonestel zonder nestelpennen voor militairen gerechtigd tot het dragen van de groene baret (aan de linkerschouder van de jas GVT¹⁾, DT, GLT en AT);

- (8) het oranje-Nassaus blauwe Invasiekoord van het Garderegiment Fuseliers Prinses Irene voor militairen die registratief zijn ingedeeld bij het Garderegiment Fuseliers Prinses Irene (aan de linkerschouder van de jas GVT¹⁾, DT, GLT en AT. Vrouwelijke militairen dragen het uiteinde van het koord door het bovenste knoopsgat van de jas DT/GLT. Bij het AT wordt het uiteinde van het koord onder de linker revers van de jas gedragen;

- (9) het Libanonkoord voor militairen geplaatst op een functie bij 44 Painfbat RI JWF (aan de linkerschouder van de jas GVT¹⁾, DT, GLT en AT. Vrouwelijke militairen dragen het uiteinde van het koord onder de linkerrevers. Bij het AT wordt het uiteinde van het koord onder de linkerrevers van de jas gedragen.

d. *Bijzondere onderscheidingstekens*

Draaginsigne gewonden (zie KL-Order 91.1/4 van VS 2-1100).

¹⁾ uitsluitend toegestaan voor de duur dat de militair is uitgezonden

5. BARET- EN KRAAGEMBLEMEN

Baret- en kraagemblemen geven aan bij welk opleidingsinstituut, wapen of dienstvak, regiment of korps de militair is ingedeeld (op de baret en op de kraagpatten van de jas DT/GLT). Opperofficieren dragen een langere kraagpat met aan de bovenzijde - afhankelijk van het wapen of dienstvak - een goud- of zilverkleurige geschulpte rand.

Koninklijke
Militaire Academie

Koninklijke
Militaire School

Opleidingscentrum
Initiële Opleiding

Wapen der Infanterie,
algemeen

Garderegiment Grenadiers
en Jagers (grenadiers)
Koninklijke Militaire Kapel

Garderegiment Grenadiers
en Jagers (jagers)

Garderegiment Fuseliers
Prinses Irene

Regiment Van Heutsz

Regiment Stoottroepen
Prins Bernhard

Regiment Johan Willem Friso
en de Johan Willem Friso Kapel

Regiment Limburgse Jagers

Korps Commandotroepen

Regiment Huzaren
Van Sytzama

Regiment Huzaren
Prins van Oranje

Regiment Huzaren
Prins Alexander

Regiment Huzaren
van Boreel

Korps Veldartillerie

Korps Rijdende Artillerie

Korps Luchtdoelartillerie

Wapen der Genie,
algemeen

Wapen der Genie,
pontonniers

Wapen der Genie,
pioniers

Wapen der Genie,
fortificatiën

Regiment Verbindingstroepen

Korps Nationale Reserve

Korps Militaire Administratie

Regiment Bevoorrading-
en Transporttroepen

Regiment Geneeskundige
Troepen

Regiment Technische
Troepen

Dienstvak Militair-
Juridische Dienst

Dienstvak
Technische Staf

Dienstvak LO / Sport

Dienstvak Militair-
Psychologische en
Sociologische Dienst

Legeraalmoezenier

Legerpredikant

Legerrabbijn

Pandit

Humanistisch Raadsman

6. MOUWEMBLEMEN

a. Algemene emblemen:

- (1) het mouwembleem van de Koninklijke Landmacht, kleur oranje;
- (2) het mouwembleem van de Nederlandse driekleur;

Mouwembleem
van de Koninklijke Landmacht

Mouwembleem
van de Nederlandse driekleur

b. Indelingsemlen:

Indelingsemlen zijn vastgesteld voor de navolgende eenheden. De indelingsemlen worden uitsluitend gedragen op de rechtermouw van het DT én op de rechtermouw van de basisjas GVT en de parka GVT voor de duur dat de militair bij de eenheid is ingedeeld.

Hierbij geldt dat voor:

- de jas DT een meerkleurig embleem is voorgeschreven;
- de basisjas GVT en de parka GVT alleen een camouflagekleurig embleem is voorgeschreven.

1 (GE/NL) Corps

Operationeel
Commando
"7 december"

11 Luchtmobiele
brigade

13 Gemechaniseerde
brigade

41 Gemechaniseerde
brigade

43 Gemechaniseerde
brigade

Divisie
Gevechtssteun
Commando

Divisie
Logistiek
Commando

Nationaal
Commando

Opleidings- en
Trainingscommando

Stafgroep Bevelhebber
der Landstrijdkrachten

Koninklijke
Militaire Academie

Inspecteur
Generaal Krijgsmacht

Nederlandse troepen onder
bevel van een VN eenheid

VN – eenheden

7. PETEMBLEMEN

- a. voor de pet DT en de hoed DT een metalen embleem (uitsluitend voor opperofficieren);
- b. voor de pet GLT en de hoed GLT een metalen embleem;
- c. voor de pet AT en de hoed AT een geborduurd embleem op een blauwzwarte achtergrond.

Militairen met een hogere rang dan sergeant-majoor

Militairen in de rang van sergeant t/m sergeant-majoor

8. BREVETEMBLEMEN

- a. De navolgende brevetemblemen zijn vastgesteld:

Hogere militaire vorming

Hogere technische bekwaamheid

Hogere gedragswetenschappelijke vorming

Hogere economische vorming

Militair juridisch brevet

Militair geneeskundige bekwaamheid
1) goudkleurig: arts
2) zilverkleurig: tandarts

Militair farmaceutische
bekwaamheid

Officier accountant

Hogere bekwaamheid
militaire LO/Sport

Informatici

(oud) militair dirigent, kapelmeester

1) zilverkleurig: in bezit van diploma 1e fase HAFABRA

2) goudkleurig: in bezit van diploma 2e fase HAFABRA

- b. Het is niet toegestaan meer dan één brevetembleem op het uniform te dragen. De militair die heeft voldaan aan de eisen voor meerdere hogere brevetten, draagt het brevetembleem dat het meest overeenkomt met de beklede functie, waarbij het HMV-brevet prevaleert.
- c. Buitenlandse brevetemblemen voor hogere militaire of academische vorming mogen slechts worden gedragen (nooit meer dan één) indien de militair ook in het bezit is van het over eenkomstige Nederlandse brevet. Het buitenlandse brevet mag alleen worden gedragen als men ook het Nederlandse brevet draagt. Buitenlandse brevetemblemen worden gedragen boven de rechterborstzak.

d. *Draagwijze brevetemblemen*

- (1) boven de linkerborstzak op jas GVT
- (2) boven de linkerborstzak op jas DT/GLT
- (3) linksboven op de jas AT

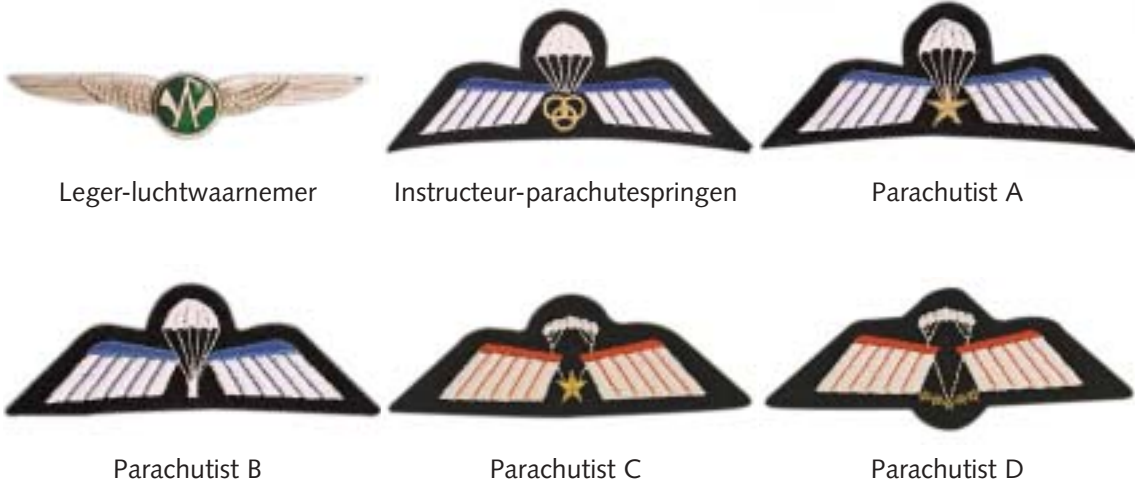

9. VAARDIGHEIDSEMBLEMEN

a. Algemeen

Vaardigheidselementen geven aan dat de drager een bepaalde militaire vaardigheid beheerst en heeft voldaan aan de eisen die zijn gesteld aan het draagrecht van het betreffende embleem. Wat het draagrecht en de draagduur van de desbetreffende emblemen betreft wordt verwezen naar de Regeling Bekwaamheids- en Vaardigheidselementen, zie brief BLS nr. 75.596/F van 270989.

b. De volgende vaardigheidselementen zijn vastgesteld:

Duiker

Schipper

Rotsklimmen
werken op hoogte

Instructeur
klimtoren

Instructeur
werken op hoogte

Instructeur
rotsklimmen

GVA duiken

Instructeur GVA duiken

Basisvorm Scherpschutter

Kampioen
Scherpschutter

Schietwedstrijd Harskamp

Buitengewoon geoefend
handgranaat werpenZware
militaire vaardigheidMilitaire
lichamelijke vaardigheidUitmuntend motorvoertuig
bestuurder

Militaire 24-uurs rit

Meester op
één of meer wapens

E.H.B.O

Koudweertraining

Munitietechnicus

Opruimer explosieven

(oud) Tamboer- maître

Legerpredikant

Legeraalmoezenier

Legerrabbijn

Humanistisch raadsman

Brandweerinsigne

Verpleegkundige

Medewerker MDD

Heli Instructor

Rigger/Marshaller

Landing Point Commander

Heli Handling Instructor

Individueel
bekwaamheidsembleem

Schuttersembleem
Pistool

Schuttersembleem
Geweer

Schutter
lange afstand

Pantserbestrijdings-
systemen

Algemene
vuursteunsystemen

Luchtverdedigings-
systemen

c. Draagwijze vaardigheidselementen:

	Links boven op jas AT	Boven linkerborstzak jas DT/GLT	Onder klep linker- en rechterborstzak jas DT/GLT	Rechter bovenmouw jas DT / GLT	Linker ondermouw jas DT /GLT	Boven linkerborstzak jas GVT	Linkerborstzak jas GVT
Legerluchtwaarnemer	X	X				X	
Instructeur parachutespringen	X	X				X	
Parachutist A, B, C of D	X	X				X	
Duiker			X				X
Schipper			X				X
GVA rotsklimmen, werken op hoogte			X				X
Instructeur klimtoren			X				X
Instructeur werken op hoogte			X				X
Instructeur rotsklimmen			X				X
GVA duiken			X				X
Instructeur GVA duiken			X				X
Scherpschutter			X				X
Kampioen scherpschutterembleem			X				X
Schietwedstrijd Harskamp			X				X
Buitengewoon geoefend handgranaatwerpen (<i>brons, zilver en goud</i>)			X				X
Zware militaire vaardigheid			X				X
Militaire lichamelijke vaardigheid			X				X
Uitmuntend motorvoertuig bestuurder			X				X
Militaire 24-uurs rit			X				X
Meester op één of meer wapens ¹⁾ onder indelingselement				X ¹⁾			
EHBO			X				X
Koudweertaining			X				
Munitietechnicus			X				X
Opruimer explosieven					X		
(oud-) Tamboer-maître					X		
Geestelijke verzorgers			X			X	
Brandweerinsigne			X				
Verpleegkundige			X				X
Medewerker MDD			X			X	
Heli Instructor			X				X
Rigger/Marshaller			X				X
Landing Point Commander			X				X
Heli Handling Instructor			X				X
Individueel bekwaamheidselement			X				X
Schutter persoonlijk wapen			X				X
Schutter lange afstand			X				
Bekwaamheidselement voor bemanning van:							
- Pantserbestrijdingssystemen			X				X
- Algemene vuursteunsystemen			X				X
- Luchtverdedigingssystemen			X				X

10. ONDERDEELSEMBLEMEN

Het embleem van de eenheid, waarbij de militair is geplaatst, mag worden gedragen:

- a. op de rechterborstzak van de jas DT: voor mannelijke militairen model sleutelhanger, voor vrouwelijke militairen in speldvorm;
- b. boven de linkerborstzak van de jas GVT (zwart op groene ondergrond).

Voor het dragen van onderdeelsemblemen is **vóóraf** de toestemming van de Uniformcommissie TCKL vereist.

Een verzoek voor het draagrecht dient door tussenkomst van de ressortvertegenwoordiger Uniformcommissie TCKL te worden ingediend. De kosten van aanschaf voor het onderdeelseembleem GVT komen ten laste van het Rijk. (zie PGU-BERICHT 003/97 DMKL van juli 1997).

11. HERINNERINGSEMBLEMEN

De onderstaande herinneringsemblemen zijn vastgesteld ter herinnering aan een bepaalde dienstperiode. Er mag maar één herinneringseembleem worden gedragen op het uniform. Bij meer dan één herinneringseembleem dient betrokkene een keuze te maken.

De navolgende herinneringsemblemen zijn vastgesteld:

- a. embleem ex-commando (boven rechterborstzak op jas GVT en jas DT, rechtsboven op jas GLT en AT);
- b. embleem ex-milva, (boven rechterborstzak op jas GVT en jas DT, rechtsboven op jas GLT en AT);
- c. embleem ex-luchtmobiele brigade (boven rechterborstzak op jas GVT en jas DT, rechtsboven op jas GLT en AT);
- d. Margrietspeldje: militairen ingedeeld bij 11 Mortiercompagnie Luchtmobiele Brigade (boven rechterborstzak op jas DT).

Embleem ex-commando

Embleem ex-luchtmobiele brigade

Embleem ex-milva

Margrietspeldje

12. DECORATIES

a. Algemeen

In deze paragraaf worden de decoraties beschreven die door militairen van de KL kunnen worden gedragen. Voor informatie over decoraties die in deze paragraaf niet voorkomen, kunnen militairen van de KL zich richten tot de sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie. De decoraties worden uitvoerig beschreven in een Militaire Publicatie. Voor het dragen van buitenlandse onderscheidingen is de toestemming vereist van de Minister van Defensie. Deze toestemming dient te worden aangevraagd door middel van een rekest (in te dienen bij de Sectie Onderscheidingen).

b. Betekenis van enige termen:

(1)	decoraties/onderscheiding ¹⁾	- De versierselen behorende bij een ridderorde of een der overige militaire en civiele onderscheidingen;
(2)	modelversierselen	- De versierselen zoals statutair voorgeschreven, het (orde)kruis of de (ere)medaille hangend aan of bevestigd op het lint;
(3)	modeldecoraties	- in afwijking van bepaalde statuten dragen militairen, tenzij het een grootkruis, grootofficier dan wel commandeur betreft, de versierselen militair opgemaakt, d.w.z. de (orde)kruizen en (ere)medailles niet hangend aan het lint maar op het lint bevestigd;
(4)	klein-modeldecoraties	- sterk verkleinde uitvoeringen van de modelversierselen
(5)	baton	- een strook van het bij de decoratie behorende lint, welke door middel van een metalen kern is verstevigd;
(6)	rozet	- een knoop in de kleuren van het ordelint, welke op het lint van de klein modeldecoratie en de baton wordt gedragen;
(7)	barrette	- een rozet op een stukje galon van goud, halfgoud/half zilver dan wel zilver dat op het lint van de klein-modeldecoratie en de baton wordt gedragen;
(8)	gesp	- een metalen versiersel op het lint en de baton, oorspronkelijk bedoeld voor deelname aan bijzondere krijgsverrichtingen.

c. Modelversierselen en decoraties:

- een modelversiersel wordt – met uitzondering van die voor een grootkruis, grootofficier en commandeur – militair gedragen op de linkerborst op het DT, de bovenzijde van het lint even boven het midden van de borstzak, op het GLT op overeenkomstige hoogte; bij twee of meer modeldecoraties gedragen, dienen deze te zijn bevestigd aan de decoratiegesp; de decoraties mogen elkaar gedeeltelijk bedekken, maar het / de meest rechts gedragen kruis/medaille (aan de zijde van de jassluiting) dient als de belangrijkste, geheel onbedekt te blijven;
- decoraties worden niet gedragen op het GVT en overkleding; indien bij een plechtigheid een decoratie wordt uitgereikt is het de gedecoreerde toegestaan, uitsluitend op die dag, deze decoratie op het GVT te dragen;
- bij de graad van officier in een ridderorde is het lint van de modeldecoratie voorzien van een rozet;
- op het uniform mag maar één rij modeldecoraties worden gedragen, ongeacht het aantal decoraties dat de militair gerechtigd is te dragen; deze rij mag niet langer zijn dan de afstand tussen linkerschoudernaad en de uiterste rand van het linker uniformpand waarbij de eerste decoraties zonodig de revers overlappen;

---

¹⁾ teneinde verwarring te voorkomen met de militaire onderscheidingstekens zoals beschreven in dit hoofdstuk wordt de term "decoratie" gebruikt.

- indien het aantal decoraties te groot is om op één rij te worden gedragen, dient de militair zich tot het dragen van een kleiner aantal te beperken; in dit kleiner aantal dienen in elk geval de door of vanwege H.M. de Koningin verleende decoraties te zijn opgenomen;
- indien een giberne of nestels worden gedragen, dan zijn deze over de modeldecoraties, c.q. over het lint van een grootkruis heen bevestigd.

d. *Klein-modeldecoraties:*

- klein-modeldecoraties moeten een getrouw beeld geven van de decoraties waarop zij betrekking hebben, zij worden aaneengesloten gedragen op het GKT, het GLT en het AT; de decoratiegesp wordt op dezelfde wijze gedragen als is voorgeschreven voor modeldecoraties; op het AT mag de decoratiegesp de linkerrever gedeeltelijk overlappen;
- wanneer maximaal twee miniatuurversierselen worden gedragen, kunnen deze hangen de aan het lint vanuit het tweede knoopsgat van het geklede tenue worden bevestigd;
- voor ridders-grootkruis, grootofficieren, commandeurs en officieren in een ridderorde is het lint van het miniatuurversiersel voorzien van een rozet, voor ridders-grootkruis een goudgalon, voor de grootofficier aan de zijde van de linkerschouder een goudgalon en aan de andere zijde een zilvergalon en voor de commandeur een zilvergalon.

e. *Batons:*

- het lint van een decoratie in de vorm van een baton wordt gedragen op de linkerborst; het midden van de baton geplaatst even boven het midden van de linkerborstzak of overeenkomstige hoogte (vrouwelijke militairen); de batons mogen niet door de revers van het uniform worden bedekt;
- de klassen van een ridderorde worden op batons aangeduid op de wijze als hiervoor vermeld onder miniatuurversierselen;
- meerdere batons worden in aaneengesloten rijen (van maximaal vier batons) zonder onderlinge tussen ruimte op de hierna aangegeven wijze aangebracht:

2 batons :	a	b		
3 batons :	a	b	c	
4 batons :	a	b	c	d
5 batons :		a	b	
	c	d	e	
6 batons :	a	b	c	
	d	e	f	
7 batons :		a	b	c
	d	e	f	g

enzovoorts

(de letters in de voorbeelden geven de rangorde aan)

- Elke baton is 27 mm breed en 11 mm hoog, met dien verstande dat de batons van het Oorlogsherinneringskruis en het Ereteken voor Orde en Vrede, indien op die batons meer dan twee sterren worden gedragen, 39 mm breed zijn;
- De batons moeten een getrouw beeld geven van de decoratie waarop zij betrekking hebben en dienen der halve te zijn voorzien van de sterren, cijfers of andere tekenen. Indien een baton moet zijn voorzien van een verkleind model van de betreffende decoratie, van een cijfer of een ander teken, dient de verticale middellijn daarvan ten minste 5 en ten hoogste 9 mm te bedragen.
- Het is niet toegestaan andere dan hieronder opgesomde decoraties (batons) op het uniform te dragen behoudens met toestemming van de Minister van Defensie.
- Dit geldt evenzeer voor het dragen van buitenlandse onderscheidingen. Ook hier is de toestemming van de Minister van Defensie vereist. De toestemming wordt aangevraagd door middel van een rekest, gericht aan de sectie Onderscheidingen van het Ministerie van Defensie.

f. *Gespen*

Indien de militair een decoratie draagt, bij welke hem meer dan één gesp is toegekend, dienen de gespen van beneden naar boven op het lint te zijn bevestigd in de volgorde waarin ze zijn verkregen.

g. *Limitatieve opsomming en volgorde van de Nederlandse decoraties en batons die op het uniform mogen worden gedragen:*

1. Militaire Willemsorde
2. Verzetskruis
3. Erepensing voor menslievend hulpbetoon in goud
4. Orde van de Nederlandse Leeuw
5. Orde van Oranje Nassau
6. Huisorde van Oranje
7. Bronzen Leeuw
8. Verzetsster Oost-Azië :(1942 – 1945)
9. Bronzen kruis
10. Kruis van verdienste
11. Vliegerkruis
12. Erepensing voor menslievend hulpbetoon. (in zilver en brons)
13. De Ruyter-medaille
14. Erepensing voor verdiensten jegens openbare verzamelingen (museummedaille)
15. Medaille van het Rode Kruis (regeringsmedaille)
16. Ereteken voor verdienste (in goud en zilver)
17. Oorlogsherinneringskruis; hiertoe behoren de volgende gespen:
  - a. Gespen voor algemene krijgsverrichtingen:
    - (1) Krijg ter Zee 1940–1945
    - (2) Oorlogsvluchten 1940–1945
    - (3) Oorlogsdienst Koopvaardij 1940–1945
    - (4) Oorlogsdienst Visserij 1940–1945
    - (5) Krijg te Land 1940–1945
  - b. Gespen voor bijzondere krijgsverrichtingen:
    - (1) Nederland Mei 1940
    - (2) Nederlandsch-Indië 1941–1942
    - (3) Javazee 1941–1942
    - (4) Middellandse Zee 1940–1945
    - (5) Arnhem-Nijmegen-Walcheren 1944
    - (6) Normandië 1944
    - (7) Oost-Azië – Zuid-Pacific 1942–1945
18. Verzetshedenkingskruis
19. Ereteken voor Orde en Vrede;
(hiertoe behoren de gespen 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950 en 1951)
20. Nieuw-Guinea Herinneringskruis
21. Mobilisatie-oorlogskruis
22. Kruis voor recht en vrijheid (met de gesp "Korea 1950")
23. Herinneringsmedaille VN-vredesoperaties (eventueel met gesp "Libanon 1979")
24. Herinneringsmedaille multinationale vredesoperaties (eventueel met de gespen "Sinai" en "Golf")
25. Herinneringsmedaille Vredesoperaties met gesp(en)
26. Herinneringsmedaille voor Humanitaire Hulpverlening bij Rampen.
(met de gespen "Tunesië 1969/1970", "Soedan 1974" en "Rwanda 1994")
27. KOSOVO-medaille
28. Onderscheidingsteken voor langdurige dienst als officier (Officierskruis met het getal XV of een hoger getal, vormende een veelvoud van vijf)

29. Onderscheidingsteken voor langdurige trouwe dienst (voor vrijwillig diende militairen beneden de rang van tweede-luitenant):
  - a. de bronzen medaille voor 12-jarige dienst;
  - b. de zilveren medaille voor 24-jarige dienst;
  - c. de gouden medaille voor 36-jarige dienst.
30. Vrijwilligersmedaille Openbare Orde (voor langdurige dienst als vrijwilliger bij o.a. een reserve-orgaan, eventueel met het getal XV of een hoger getal vormende een veelvoud van vijf)
31. Huwelijksmedaille 1937 (huwelijk van Prinses Juliana en Prins Bernard op 7 januari 1937)
32. Inhuldigingsmedaille 1948 (inhuldiging van Koningin Juliana op 6 september 1948)
33. Herinneringsmedaille 1962 (25-jarig huwelijk van Koningin Juliana met Prins Bernard der Nederlanden op 7 januari 1962)
34. Huwelijksmedaille 1966 Prinses Beatrix en Prins Claus op 10 maart 1966)
35. Inhuldigingsmedaille 1980 (inhuldiging van H.M. Koningin Beatrix op 30 april 1980)
36. Herinneringsmedaille bezoek H.M.Koningin Beatrix en Z.K.H. Prins Claus aan de Nederlandse Antillen 1980
37. Huwelijksmedaille 2002 (huwelijk Prins Willem Alexander en Prinses Maxima)
38. Herinneringsmedaille Buitenlandse bezoeken
39. Ereteken voor meester-scherpschutter (op geweer voor schepelingen van de Koninklijke Marine)
40. Marinemedaille
41. Landmachtmedaille
42. Herinneringsmedaille Vrijwillige Politie 1948–1998
43. Medaille van het Carnegieheldenfonds
44. Kruis van verdienste van het Nederlandse Rode Kruis
45. Medaille van verdienste van het Nederlandse Rode Kruis
46. Medaille voor trouwe dienst van het Nederlandse Rode Kruis. (met het cijfer X of een getal, vormende een veelvoud van X)
47. Herinneringskruis 1939/1940 van het Nederlandse Rode Kruis
48. Herinneringskruis 1940–1945 van het Nederlandse Rode Kruis, met de gesp "Indonesië 1940-1945"
49. Kruis voor betoonde marsvaardigheid (Vierdaagse kruis)
50. Vaardigheidsmedaille van de Nederlandse Sportfederatie
51. Nationale Vijfkamp-kruis van de Nederlandse Sportfederatie ¹⁾
52. Medaille van de Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart
53. Kruis van de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve-Officieren (KVNRO), voor het voldoen aan de eisen voor de Tweedaagse Militaire Prestatietocht met in het geval er bovendien sprake is van een bijzondere verdienste t.o.v. de KNVRO, een zilveren lauwerkrans ter bevestiging op het lint van de TMPT medaille
54. Prins Maurits-medaille
55. Medaille voor bijzondere verdiensten van de Koninklijke Nederlandse Vereniging "Onze Luchtmacht"
56. Herinneringsmedaille luchtbescherming 1940–1945
57. Herinneringsmedaille van de Verenigde Naties en multinationale vredesoperaties:
58. United Nations service-medal, met gesp Korea;
59. United Nations medal (met diverse linten)
60. Multinational Force & Observer medal
61. European Union Monitor Mission Medal
62. NATO-medal (met de gespen Former Yugoslavia en Kosovo)
63. Weu Mission Service Medal (met de gespen Former Yugoslavia en Albanië).

---

¹⁾ *militairen, die reeds in het bezit zijn van een door het Nederlands Olympisch Comité toegekende medaille of nationale vijfkampkruis, mogen deze decoratie blijven dragen.*

13. BUITENLANDSE ONDERSCHIEDINGSTEKENS EN EMBLEMEN

Buitenlandse onderscheidingstekens (dus geen batons) en emblemen van de onderstaande categorie mogen worden gedragen conform het Nederlandse equivalent, in beginsel aan de rechterkant van het uniform. Het dragen van meer dan één buitenlands embleem is niet toegestaan.

Toegestane buitenlandse onderscheidingstekens en emblemen

- Vaardigheidseblemen:	- Deutsche Leistungsabzeichen im Truppendienst - militair parachutistenembleem van één van de lidstaten van de NAVO (boven de rechterborstzak)
- Onderdeels- /indelingseblemen:	- LANDCENT ¹⁾ - SHAPE ¹⁾ - ARC ¹⁾
- Herinneringseblemen:	- Embleem ULTIMA, opleiding tot Command Sergeant Major aan de United States Army Sergeant Major Academy (USASMA). (rechtsboven op jas GLT en AT en boven de rechterborstzak op jas DT);
- Bijzondere onderscheidingstekens:	- Amerikaanse "Combat Infantryman Badge" (boven de linkerborstzak DT).

Noot:

Voor het dragen van hierboven niet vermelde buitenlandse onderscheidingstekens en emblemen is vóóraf de toestemming van de Bevelhebber der Landstrijdkrachten vereist. Deze toestemming dient te worden aangevraagd door middel van een rekest (in te dienen bij het Kabinet BLS).

---

¹⁾ voor de duur dat de militair bij de eenheid is geplaatst

HOOFDSTUK 10

HOOFDDEKSELS

1. ALGEMEEN

- a. Militairen van de Koninklijke Landmacht dragen bij het uniform buiten gebouwen een hoofddekseel.
- b. In troepenverband kan de commandant bepalen dat het hoofddekseel wordt afgezet (bij voorbeeld tijdens een mars, bij sportbeoefening e.d.).
- c. Buiten troepenverband in het openbaar kan het hoofddekseel worden afgezet:
  - (1) in openbare gelegenheden van recreatieve aard (theater, bioscoop, sporthal, restaurant e.d.);
  - (2) op een recreatieterrein (sportveld, zwembad e.d.);
  - (3) in openbare middelen van vervoer, alsmede in personenauto's buiten het kazerneterrein.
- d. Het is toegestaan in militaire voertuigen, inbegrepen autobussen en combi's, buiten het kazerneterrein het hoofddekseel af te zetten, tenzij de commandant anders bepaalt.
- e. Tijdens het bijwonen van een kerkdienst, een gebed bij een begrafenis of een dodenherdenking wordt het hoofddekseel afgezet. Dit geldt niet voor Joodse militairen en militairen die deel uitmaken van een (gewapend) militair geleide. Indien de pet / hoed DT / GLT wordt afgenomen, dan wordt deze onder de linkerarm gedragen met het embleem naar de voorzijde van het lichaam en de bol naar de arm gekeerd. Tijdens het bijwonen van een religieuze eredienst, richten militairen zich ten aanzien van het dragen of afzetten van het hoofddekseel, naar de desbetreffende gebruiken.
- f. Bij dienst of op plaatsen waar(bij) het hoofddekseel wordt afgezet kan de baret / kwartiermuts – met het embleem naar voren – onder de linker epaulet worden gedragen.

2. ONDERVERDELING

- a. *Baret en kwartiermuts*
  - (1) de baret wordt gedragen met de baretrand horizontaal, aan de voorzijde het hoofd haar volledig bedekkend, op ongeveer 3 cm boven de lijn van de wenkbrauwen. Het baretembleem dient zich twee vingers boven het linkeroog te bevinden. De bol van de baret wordt naar het rechteroor getrokken;
  - (2) de zwarte baret wordt gedragen door de militair die registratief is ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie/op een functie geplaatst bij een Cavalerie-eenheid;
  - (3) de lichtgroene baret, aangeduid als de 'groene baret', wordt gedragen door de militair die volledig geoefend is in commandodiensten en geplaatst is:
    - (a) op een functie binnen het Korps Commandotroepen (KCT) of
    - (b) op een functie waarin men betrokken is bij de opleiding van personeel dat bestemd is voor-, dan wel afkomstig is van het KCT, te bepalen door C-KCT of
    - (c) als onderofficier in een instructeursfunctie of als pelotonscommandant op de KMA, KMS of bij één van de schoolbataljons, te bepalen door C-KCT;
  - (4) de bordeauxrode baret wordt gedragen door de militair die volledig is opgeleid als luchtmobiele militair en geplaatst is:
    - (a) op een functie binnen 11 Luchtmobiele Brigade (LMB) of
    - (b) op een functie waarin men betrokken is bij de opleiding van personeel dat bestemd is voor-, dan wel afkomstig is van 11 LMB, te bepalen door C-11 LMB of
    - (c) als onderofficier in een instructeursfunctie of als pelotonscommandant op de KMA, KMS of bij één van schoolbataljons, te bepalen door C-11 LMB;
  - (5) de kwartiermuts wordt gedragen door de militair die registratief is ingedeeld bij het Korps Rijdende Artillerie (KRA)/op een functie geplaatst bij het KRA;

- (6) de donkerblauwe baret met baretembleem wordt gedragen door de militair geplaatst op een functie bij HRF HQ 1 GNC, StSptBn en CISBn;
- (7) alle overige militairen dragen de donkergroene baret, aangeduid als de 'KL baret algemeen'.

b. *Pet DT*

Opperofficieren dragen bij het DT de pet DT (voor vrouwelijke opperofficieren de hoed DT) met een ponceaurode ¹⁾ band in plaats van de baret, met uitzondering van de opperofficieren die registratief zijn ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie en de opperofficieren die gerechtigd zijn de bordeauxrode baret te dragen.

c. *Pet GLT*

- (1) de pet GLT wordt gedragen op het GLT met uitzondering van militairen die gerechtigd zijn tot het dragen van de groene baret Geklede Tenue;
- (2) adjudanten van H.M. de Koningin die niet registratief zijn ingedeeld bij het Wapen der Cavalerie, dragen bij het DT de pet GLT;
- (3) het dragen van de pet GLT bij het DT is toegestaan.

d. *Pet AT*

De pet AT wordt gedragen op het AT met uitzondering van militairen die gerechtigd zijn tot het dragen van de groene baret Geklede Tenue.

e. *Pet M93 zomer- en winteruitvoering*

De zomer- of winterpet M93 mag bij bepaalde diensten bij het GVT worden gedragen.

3. BARET VERENIGDE NATIES

a. *De lichtblauwe VN-baret met VN-embleem wordt gedragen door alle militairen in de volgende gevallen:*

- (1) de militair is opgeleid voor een optreden in VN-verband en uitzendgereed; de commandant die verantwoordelijk is voor de opleiding, bepaalt het moment waarop de militairen aan het einde van de opleiding uitzendgereed zijn; als sprake is van een wachtperiode na de afronding van de opleiding tot het moment van uitzending, mag de VN-baret niet worden gedragen;
- (2) gedurende de uitzending in VN-verband, inbegrepen verlofperioden;
- (3) gedurende de thuisreis en bij de ter zake doende medaille-uitreiking na afloop van de uitzending;
- (4) tijdens een herkenningssplechtigheid voor gevallen slachtoffers waaraan in VN-verband is deelgenomen.

b. *Andere hoofddeksels dan de VN-baret zijn in dat verband niet toegestaan.*

4. BARET OVERIGE INSTANTIES EN ORGANISATIES

Voor de overige baretten, zoals de baret van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), gelden dezelfde regels als gesteld in punt 3.

---

1) karmozijnrood voor de technische staf

HOOFDSTUK 11

OVERIGE KLEDING, TOEVOEGINGEN, VERGUNNINGEN EN VERBODEN

1. ALGEMEEN

In dit hoofdstuk zijn tenuiebepalingen opgenomen, die niet in een ander hoofdstuk zijn ondergebracht.

2. OVERIGE KLEDING

Naast het GVT, DT, GLT, AT en de tropenkleding bestaan aanvullende kledingstukken die door de KL worden verstrekt en derhalve mogen worden gedragen zoals:

a. "Out of Area"- bij uitzendingen naar het buitenland wordt door de KL in bijzondere gevallen het kledingpakket aangevuld. Deze kledingstukken mogen uitsluitend worden gedragen tijdens de zgn. uitzendperiode en moeten na terugkeer worden ingeleverd.

Het betreft:

- het koudweer-kledingpakket;
- het woestijn-kledingpakket;
- het jungle-kledingpakket.

b. sportkleding (parka GVT en overall met laarzen GVT toegestaan);

c. werkkleding, zoals overalls, stofjassen en dergelijke;

d. wit kledingpakket voor geneeskundig personeel.

3. TOEVOEGINGEN

a. Militairen die de functie vervullen van compagnies-, regiments-, korps-, bataljons-, brigadeadjutant, compagniessergeant-majoor, eskadronsopperwachtmeester of batterijopperwachtmeester zijn gerechtigd een bij die functie behorende stok te dragen. De stok van de stafadjutanten is voorzien van een goudkleurige metalen knop. De stok van de overige functionarissen is voorzien van een zilverkleurige metalen knop. De stok wordt alleen gedragen bij het uitoefenen van de functie.

b. De halsdoek / ondersdeelssjaal, wordt gedragen op het GVT en het DT, te bepalen door de commandant.

4. VERGUNNINGEN

a. *Buitenland*

Militairen die niet voor de uitoefening van hun dienst in het buitenland verblijven, dienen de BLS om toestemming te verzoeken het uniform te dragen.

b. *Privé-motorkleding*

Het is toegestaan een militair tenue te combineren met privé-kleding wanneer men een privémotor, scooter of bromfiets bestuurt of als passagier meerijdt.

c. *Ruitertenu*

Het is toegestaan bij het beoefenen van de ruitersport en stalwerkzaamheden bij het DT een zandkleurige rijbroek en zwarte laarzen te dragen.

5. VERBODEN

a. Het is verboden het uniform te dragen indien:

- (1) een civiele nevenfunctie wordt uitgeoefend;
- (2) wordt deelgenomen aan een betoging, tenzij deze in Nederland plaatsvindt en uitsluitend tot onderwerp heeft de voor de militairen geldende arbeidsvoorwaarden;
- (3) het dragen van het uniform de Koninklijke Landmacht in diskrediet brengt.

- b. Het is niet toegestaan burgerkleding of burgeruitrusting zichtbaar met militaire kleding te combineren. Voor uitzonderingen: zie pt. 4b.
- c. Het is niet toegestaan onderkleding (bijvoorbeeld bontvoering) als "buitenste laag" te dragen.

BIJLAGE I

VOORGESCHREVEN TENUEN BIJ GELEGENHEDEN EN DIENSTEN

Gelegenheid of dienst	Tenue
1. Officiële aankomst en vertrek van burger- en militaire autoriteiten	DT met batons
2. Verschijnen bij een burger autoriteit	DT met batons
3. Opwachting maken bij bevordering tot opperofficier	DT met batons
4. Aan- en afmelden bij de commandant	DT met batons
5. Dodenherdenkingen	DT met modeldecoraties
6. Cocktails en recepties	Tenue als vermeld op de uitnodiging
7. Avondevenementen (smoking)	AT met klein-modeldecoraties en halskruis
8. Avondevenementen (rokkostuum)	groot AT met klein-modeldecoraties, ster met ordelint en halskruis
9. Erewacht en ereafzetting	GLT met gevechtslaarzen en modeldecoraties
10. Verschijnen bij een militaire rechtbank	DT met batons
11. Beëdigingen	DT met modeldecoraties
12. Commando-overdracht	DT met modeldecoraties
13. Begrafenis of crematie met (beperkt) militair eerbetoon ¹⁾	
- Bevelvoerend officier	- GLT met gevechtslaarzen ²⁾ en modeldecoraties
- Tamboers, klaroenblazers of trompetters	- GLT met gevechtslaarzen ²⁾ en modeldecoraties
- Vuurpeloton	- GLT met gevechtslaarzen ²⁾ en modeldecoraties
- Slippendragers	- GLT met modeldecoraties
- Draggers en kransleggers	- GLT met gevechtslaarzen ²⁾ en modeldecoraties
14. Huwelijksplechtigheden	Tenue als vermeld op de uitnodiging
15. Genodigden voor de Verenigde Vergadering der Staten-Generaal op Prinsjesdag	GLT met modeldecoraties, sabel, sjerp (off) en halskruis
16. Uitreiking van onderscheidingen ³⁾	DT met modeldecoraties

1) Vooroverleg met de nabestaanden is noodzakelijk; op wens van de nabestaanden kan van het tenue worden afgeweken;

2) GLT met zwarte gevechtslaarzen, tenzij anders bepaald;

3) Militairen die een onderscheiding ontvangen, mogen bij een officiële uitreiking géén andere onderscheidingen of batons dragen.

17. Uitreiking van diploma's / getuigschriften / certificaten / baretten / enz.	DT met batons
18. Onderdeels- en kazernediensten	Te bepalen door de commandant
19. Vlaggenparade	Te bepalen door de commandant
20. Vergadering	Te bepalen door de commandant
21. Dienstreis	Te bepalen door de commandant

BIJLAGE II

INTERSERVICESTAAT TENUEN

Toepassing: indien sprake is van krijgsmachtdeeloverschrijdende activiteiten

GELEGENHEID	KM	KL / KMAR	KLU
1 Officiële aankomst en vertrek van burger- en militaire autoriteiten, indien deze zijn gekleed in Ceremonieel Tenue (CT), nationaal kostuum, ambtskleding of jaquet	CT modeldecoraties sabel (T2) halskruis	GLT modeldecoraties sabel (m.u.v. Kmar) Kmar: sjerp (off) halskruis	CT modeldecoraties ponjaard halskruis
2 Aankomst en vertrek van burger- en militaire autoriteiten, niet gekleed als bedoeld bij pt 1	DT batons (T6)	DT batons	DT batons
3 Opwachtingsbezoeken bij H.M. de Koningin, ministers, bewindslieden bij bevordering tot opperofficier en bij benoeming van een opperofficier in een hoge functie, waarbij deze rechtstreeks onder de minister is gesteld	DT batons (T6)	DT batons	DT batons
4 Aan- en afmelden bij de commandant alsmede dienstreizen* en werkbezoeken waarbij het uniform wordt gedragen <i>* tenzij anders bepaald</i>	DT batons (T6)	DT batons	DT batons
5 (Militaire) dodenherdenkingen, inclusief de Nationale herdenking op 4 mei	DT (T6 mod-1) modeldecoraties	DT modeldecoraties	DT modeldecoraties
6 Cocktails en recepties	DT batons (T6)	DT batons	DT batons
7 Avondevenementen (smoking)	klein AT (T5) klein-model- decoraties halskruis	AT klein-model- decoraties halskruis	klein AT klein-model- decoraties halskruis
8 Avondevenementen (rokkostuum)	groot AT (T4) klein-model- decoraties en ster met ordelint halskruis	groot AT klein-model- decoraties en ster met ordelint halskruis	groot AT klein-model- decoraties en ster met ordelint halskruis
9 Staatsbezoeken, avondontvangsten ten hove, ontvangsten ministerraad	Tenue als vermeld op de uitnodiging	Tenue als vermeld op de uitnodiging	Tenue als vermeld op de uitnodiging

GELEGENHEID	KM	KL / KMAR	KLU
10 Verschijnen voor een militair rechtcollege of militair justitiële autoriteiten	DT batons (T6)	DT batons	DT batons
11 Beëdigingen	CT modeldecoraties sabel (T2)	DT modeldecoraties	DT modeldecoraties
12 Parades	Tenue als vermeld op de uitnodiging	Tenue als vermeld op de uitnodiging	Tenue als vermeld op de uitnodiging
13 Begrafenissen / crematies <i>met</i> (beperkt) militair eerbetoon	CT modeldecoraties sabel (T2)	GLT modeldecoraties sabel (m.u.v. Kmar) Kmar: sjerp (off)	CT modeldecoraties ponjaard
14 Begrafenissen / crematies zonder militair eerbetoon, waarbij men officieel in de stoet of als lid van een deputatie aanwezig is, of individueel	DT batons (T6)	DT batons	DT batons
15 Huwelijksplechtigheden, waarbij men officieel tegenwoordig is (stoet of deputatie)	GLT of CT modeldecoraties sabel (T2)	GLT of CT modeldecoraties sabel <i>slechts de bruidegom in GLT draagt sabel en sjerp (off)</i>	CT modeldecoraties ponjaard
16 Huwelijksplechtigheden, niet in de stoet of deputatie tegenwoordig, maar waarbij men niettemin in uniform aanwezig wenst te zijn	DT batons (T6)	DT batons	DT batons
17 Genodigden voor de Verenigde Vergadering der Staten Generaal op Prinsjesdag	CT modeldecoraties sabel (T1) halskruis	GLT modeldecoraties sabel en sjerp (off) halskruis	CT modeldecoraties ponjaard halskruis
18 Uitreiking van onderscheidingen	CT modeldecoraties (T2)	DT modeldecoraties	DT modeldecoraties
19 Uitreiking van diploma's / getuigschriften / certificaten / baretten / enz.	DT batons (T6)	DT batons	DT batons

Bijzonderheden:

- a. De voorgeschreven tenuen en vermelde toevoegingen worden alleen gedragen door militairen, die volgens de bepalingen in het *voorschrift Tenuen* van het eigen krijgsmachtdeel daartoe zijn gerechtigd. Het KM tenue 6 mod-1, is een aanpassing van tenue 6 en wordt gedragen bij interservicevertegenwoordiging van de Nederlandse strijdkrachten b.v. door CDS en bevelhebbers of hun plaatsvervangers.
- b. Bij deelname aan cocktails en avondevenementen, waarbij de uitnodiging uitgaat van een burgerinstantie, wordt het uniform alleen gedragen, indien dit gepast is.
- c. Bij begrafenissen / crematies met militaire eer wordt rekening gehouden met de wensen van de nabestaanden of de wilsbeschikking van de overledene. Bij begrafenissen / crematies zonder militaire eer wordt het militaire tenue alleen gedragen als dit als passend wordt beoordeeld. Ook hier geldt dat rekening dient te worden gehouden met de wensen van de nabestaanden of de wilsbeschikking van de overledene.
- d. Bij huwelijksplechtigheden richt men zich naar het vermelde op de uitnodiging en naar de wensen van het bruidspaar. In beginsel dragen belangstellenden het DT met batons.
- e. Militairen die een onderscheiding ontvangen, mogen bij een officiële uitreiking géén andere onderscheidingen of batons dragen.
- f. Het AT wordt nooit vóór 18.00 uur gedragen.

FOUTMELDINGSFORMULIER

1. ALGEMEEN

Het is mogelijk dat u bij het gebruik van dit voorschrift onderwerpen aantreft die volgens u gewijzigd of aangevuld moeten worden. Om te voorkomen dat deze ideeën en opmerkingen niet worden verwerkt, wordt u verzocht de samenstellers van dit voorschrift te informeren met behulp van lf 17046.

2. SAMENSTELLERS

Directie Personeel en Organisatie
Afdeling Personeelszorgcoördinatie
Sectie Algemene Personeelszorg
MPC 58 A
Postbus 90820
2509 LV DEN HAAG

<u>AFZENDER:</u> (Naam, Rang, Ehd en Functie)	Telefoon	Datum
	Dat. ontv. 1)	Nr. 1)
<u>AAN:</u>		
WIJZIGINGS- /AANVULLINGSVOORSTEL:		
Het voorstel betreft het (de) onderwerp(en):		
<u>OMSCHRIJVING:</u> (zodig gebruik maken van vervolgbladen)		
		Handtekening
1) NIET INVULLEN		